

Érdekvédelem Németországban

I. rész

Mottó: A követelések csak akkor teljesülhetnek, ha a dolgozók kiállnak mellette.

A Német Postás Szakszervezet és a Friedrich Ebert Alapítvány lehetőséget adott, hogy a német szakszervezetek működését a helyszínen tanulmányozzuk, melynek költségeit túlnyomórészt ők viselték. Így a DPG gladenbachi oktatási központjában egy héten keresztül volt alkalmunk a tapasztalatcserére, miközben lehetőséget adtak arra is, hogy az IPTT főtítkárával, Philipp Bowier-val találkozzunk, továbbá látogatást tegyünk a frankfurti feldolgozó üzemben, illetve a távközlési üzemben.

Úgy gondolom, először a Friedrich Ebert Alapítványt és tevékenységi körét kell röviden bemutatnom, mert bár állandó irodájuk van Budapesten, méltatlanul keveset tudunk róla. Az alapítvány több mint 120 munkatárssal 70 országban képviselteti magát, de a világ 125 országában vannak projektjeik. Kezdetben a fejlődő országok szakszervezeti mozgalmait, szociális és demokratikus törekvéseit támogatták, napjainkban azonban egyre nagyobb szerepet tulajdonítanak a fejlett országok közötti tapasztalatcserének és koordinációnak is. Tevékenységük pénzügyi alapjait elsődlegesen a szövetségi költségvetés biztosítja. A mintegy évi 200 millió márka felhasználásáról az alapítvány dönt, az adományozók csak a tiszta elszámolásra felügyelnek. Az alapítvány tevékenységét széles körben fejti ki, szociáldemokrata nézetei miatt csak a szimpatikus kormányokkal, annak hiányában az ellenzékkel, illetve a klasszikus szakszervezetekkel működnek együtt. Elsősorban az oktatás, a továbbképzés és a kutatások területén nyújtanak segítséget. Az együttműködés fő témái — a technológiaváltás hatásai, illetve a szakszervezeti feladatok (szakszervezeti beleszólási jog, munkakörülmények, tarifaszervezetek stb.) — mellett új kérdésekben is támogatást nyújtanak. (Pl.: nemzetközi munkamegosztás, ökológia stb.)

Magyarországon különös jelentőséget tulajdonítanak a

szociális megállapodások megkötésének. Másfél éves tevékenységük során a magyar szakszervezetek helyzetéről azt a véleményt alkották, hogy a tájkép szinte áttekinthetetlen, és Európa legszétforgácsoltabb mozgalmával „büszkélkedhünk”.

Ezt ők rendkívül sajnálják — bár értik —, mert a szakszervezetekkel szemben alkalmazott „thatcheri” kormánypolitika áldozatává válhatnak. (A német szakszervezet ereje az egységben rejlik.) A rendszerváltás után elsősorban a Ligát és a MOSZ-t támogatták, ma azonban már valamennyi konföderációval kapcsolatot létesítettek, mert a mai helyzetet nem tekintik véglegesnek, a politikai folyamatok még tartanak, és megítélésük szerint még néhány évnek el kell ahhoz telnie, hogy a hagyományos európai platformok kialakuljanak.

Egységszakszervezet

Németországban a történelmi folyamatok következményeként egyetlen szakszervezet (DGB) működik. A századfordulón és a húszas évek végén is számtalan apró szervezet működött, melyek nem jelentettek komoly ellenállást a fasizmusnak. Így a szakszervezeteket rövid idő alatt sikerült szétzilálni és felszámolni, vezetőiket pedig koncentrációs táborokba zární. Így érthető, hogy a világháború után egységes szakszervezetet hoztak létre (ezt a törvények is garantálják), és ma már látható az is, hogy eredményeik is jobbak, mint a hasonló piacgazdasági országokban, ahol pártok mentén, vagy egyéb okból tagoltan szerveződtek érdekvédelmi szövetségekbe a munkavállalók.

A Német Postás Szakszervezet (Deutsche Postgewerkschaft) szervezetsége 78 százalékos, több mint 610 ezer tagjuk van. A posta szétválása ellenére (távközlés, posta, postabank) a szakszervezet egységes maradt, igaz, a három vállalatot — részvénytársasági mintára, önállóságuk megtagadása mellett — felügyelőbizottság irányítja. A szakszervezet felépítése hasonló a miénkéhez, a munkamegosztás azonban más. Az alapszervezetek tisztségviselői zömmel az üze-

mi tanácsokban fejtenek ki érdekvédelmi tevékenységet, míg a tarifátárgyalás elsődlegesen az országos központ feladata. Valamennyi szinten nagy hangsúlyt kap az információ és az oktatás. Hetente 4 oldalas információs kiadványt kap minden bizalmi, amelyből a tagok értesülhetnek a szakszervezet valamennyi kezdeményezéséről, tárgyalásáról, eredményeiről. Ugyanakkor az ellenkező irányú információáramlás is folyamatos, hiszen programjukhoz 950 javaslat és 300 módosító indítvány érkezett.

Az egységszakszervezet legelőször adódóan, és a több évtizedes tapasztalat alapján erős szolidaritás jellemzi tevékenységüket. A gazdagabb tartományok segítik a szegényebbeket, szükség esetén az ágazatok is nyújtanak egymásnak támogatást. Meghirdetett sztrájk esetén az országos testület (központ) dönt arról a taktikáról, hogyan lehet minél olcsóbban, rövid időtartammal a lehető legfájdalmasabb sztrájkot lebonyolítani.

Gazdálkodásukat céltudatosan rendelik alá tevékenységüknek, céljaiknak. Az alapszervezeteknél a tagdíj 10 százaléka marad, melyet dologi kiadásaira fordítanak. A középszervek (tartományok) 22 százalékot kapnak, melyből a segélyezést is megoldják, a központba pedig 68 százalékot fizetnek be. Ebből fedezik a működési költségeket, megjelentetik az információs kiadványokat, és oktatásokat tartanak. (Ez utóbira évente 8 millió márkát fordítanak.) Ebből fizetik a DGB-hozzájárulást, továbbá képeznek belőle sztrájkalapot, nyugdíjalapot, szociális alapot stb.

A központban a főtítkárt és a 6 titkár irányításával 30 osztály működik, megközelítőleg 200 munkatárssal. Ezek után talán érthetőbb, hogy a német szakszervezet mitől erős, és minek köszönheti eredményeit.

Tarifátárgyalások

A szövetség a minisztériumokkal és a kamarával tartja a kapcsolatot, illetve tárgyal. Az elérendő célok összehangolása, a taktikai egyeztetések miatt a szövetségen belül tarifabizottság működik, melyben minden ágazat képviselteti magát. E munkához segítséget ad a

szakszervezet Gazdasági Szociális Kutatóintézete is. A konkrét tarifakérdésekben azonban már az ágazatok tárgyalnak.

A tarifa- (bér-, illetve ksz-jellegű) tárgyalások úgy indulnak, hogy az érvényes szerződést a szakszervezet felmondja (érvényben lévő szerződés esetén nem sztrájkolhatnak!), és ezt nyilvánosságra hozzák. Természetesen a szakma ezért támadja a szakszervezeteket. A követelések megismertetésére és a szimpátia megszerzéséért a médiákon keresztül nyilvános vitákat provokál a szakszervezet. Így a munkáltatóra politikai nyomás is nehezedik. A tárgyalások belátható időn belüli eredményessége céljából már

közben figyelmeztető sztrájkokat szerveznek. Ha mégsem sikerül megállapodniuk, akkor vagy döntőbizottságot hoznak létre (paritásos alapon, független elnökkel,) vagy a sztrájkot választják. A sztrájk szervezéséhez alapszabályuk értelmében a tagok 75 százalékának támogató, titkos szavazata szükséges.

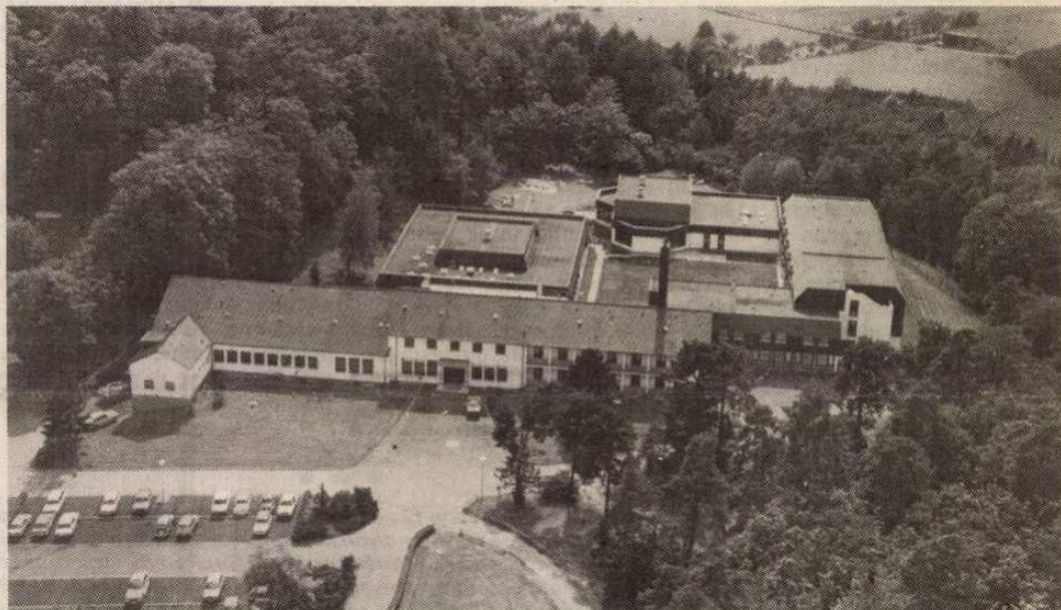
(A sztrájkalapról támogatást csak szakszervezeti tag kaphat. Ennek mértéke függ a tagsági időtől és a befizetett tagdíj összegétől. Miután a sztrájkotöréstől félnek a dolgozók, inkább belépnek a szakszervezetbe, így a sztrájk a szolidaritás erősítésének is az eszköze lehet.)

A sztrájkokkal kiharcolt eredmények (kompromisszumok) elfogadásához, tehát a sztrájk befejezéséhez a tagság 25 százalékának támogató szavazata szükséges.

Németországban tarifaszervezetek garantálják többek között a munkavállalókat megillető minimális juttatásokat, a bérek védelmét, felmondás esetén a szociális alapon történő kiválasztást, a szabadságot (az alapszabadság törvényi mértéke 3 hét, de a szerződésekben 5-6 hét), a heti munkaidőt stb.

A tarifabizottságokban az üzemi tanácsok képviselői is részt vesznek, így érhető el, hogy amit a tarifaszervezetek nyitottan hagynak, azt az üzemi megállapodásokban rendezhetik. Ahhoz, hogy ezt az össztett és korántsem egyszerű folyamatot — amely esetenként hónapokig tart — áttekinthesdük, a munkahelyi érdekvédelem szerveződéséről és kapcsolatokról részletesebben lapunk következő számában írok.

— konrát —

A gladenbachi szakszervezeti oktatási központ

Mit kell kitenni...

Egyes sajtójelentések szerint Kósa Csaba, a Magyar Fórum főszerkesztője egy MDF-fórumon lebolsevikozta a Magyar Posta vezetőit, s ezt megdöntve, azt is fejükre olvasta, hogy az újságárushelyeken az ő kegyeltjeik ülnek (állnak), s nem hajlandók méltó módon az olvasók figyelmébe ajánlani a Magyar Fórumot. Ezért ez az újság messze nem annyi példányban fogy, mint amennyi a valós igény.

— Így volt vagy nem? — kérdeztem személyes találkozásunkkor.

— Ez a Népi Nemzeti Kör estjén történt, amikor terjesztési gondokról is beszélünk. Természetesen állom, amit mondtam, de ezt különben azóta a posta vezetőivel is közöltem. De azt, hogy a postának bolsevik vezetői vannak, nem hangzott el. Az viszont igen, hogy a posta egy olyan sztálinista alapon szerveződött intézmény volt, amely a legtovább örítette a jellegét, és a legnehezebb lebontani. Ez egy masszív betonépítettség, és ezen belül igenis uralkodik a bolsevista szemlélet. Azt mondtam, ez különösen az ottani középkegyelmekeken figyelhető meg.

— Magyarul régi „bolsi” szóhasználatról a középkegyelmekekre...

— Ez a réteg most is azon mesterkedik, hogy megbuktassa a vezetőket, betart, ahol tud.

— Szóval a felső vezetéssel nincs gond?

— Úgy érzem tárgyalásaink után, hogy nincs, s ők nagyon megértőnek mutatkoznak. Is-

métlem, a középréteg az, amely nagyon is tetten érhetően akadályozza a terjesztést. Ezt 100 százalékos biztonsággal mondhatom, s most már nyomom vagyunk, s hamarosan tényeket fogunk letenni.

— Ami eddig csak feltételezés volt?

— Nem, pontosan tudjuk, hogyan dugják el a lapot, de tévhitben voltunk, amikor általános panaszkodást jeleztünk, s gondoltuk majd történik intézkedés. Elismerem, a posta egy óriási szervezet, nehéz rendet tenni, s a versenyesemlegességet megteremteni.

— Helyben vagyunk. Az újságárusítás privatizálódik, s a stand magánkézzel kerül. Tatyák Ignác meg azt mondja: a fene fog bajmóldni azzal, ami nem fog, s nem rendel egy darabot sem. Akkor mi újság?

— Úgy tudom, csak 40 százalék lesz magántulajdon.

— Jól van tájékozódva...

— Mondok egy felháborító konkrét példát, egy bolsevik módszert. Az egyik budapesti postaigazgatóság vezetője kiadott egy körlevelet, utasítást múlt év novemberében, melyben felszólítja dolgozóit, gyűjtse- senek előfizetéseket a Népszabadságra. Zárókérdés: „elvárom, hogy az utasítást végrehajtsa”. Hogy ezt a rendszerváltás után másfél évvel meg lehet csinálni, abszurdumnak tartom.

— Mondok én is egy példát. Ismerek iskolákat, ahol szinte kötelezővé tették a pedagógusoknak, hogy terjesszék az Új, illetve Heti Magyarországot, ami lehet, hogy pártsemleges,

de van egy-két ember, aki ezt nehezen hiszi el.

— A posta, bárhol nézzük, egy félkatonai szervezet, s itt egy utasítás az utasítás, s ha a dolgozót megfenyegetik, azt végre fogja hajtani. Erről beszéltem, s úgy vélem, egy ilyen vezetőnek nincs helye a postán, mert nem tartotta meg a versenyesemlegességet. Erre írta több liberális sajtóorgánum, hogy fejeket követelek. Még valamit. En egy eszmének és ügynek vagyok az elkötelezettje, s nem egy pártnak. Arra vártunk többek között, hogy ki lehessen mondani azt, hogy: hazaszereget. Most megtehettük. Úgy gondolom, akinek ez édesgyermek, több joga van beszélni róla, mint annak, aki lehordja, sározza, gúnyolja.

A beszélgetés itt nagyjából véget ért. Azt hiszem, még sokáig fogok azon gondolkodni, elvetni való, pártsemleges bolsevik vagyok-e akkor, ha valami nekem nagyon nem tetszik, azt leírom, képviselek egy olyan réteget, amely ugyanazt kénytelen vallani, amit én. Kénytelen, mert mint a minap a rádióban egy orvosnő mondta, vannak nálunk olyan országgrészek, melyekben az afrikai válságövezet-hoz hasonló állapotok uralkodnak.

S ha ez így van, piszkosul nem érdekel, hogy az egykori kitlepített újságárus némin miért a Népszavát adja annak, aki azt kéri, s miért nem a „hetit”, netán az „új”-at.

Ó napit szeretne, nem olvasni — élni, és ebben nincs egyedül. S mielőtt bárki félreértene, Magyarországra, a házára gondoltam...

Veégh Ádám

A szakszervezet székháza Frankfurtban

Erős szövetséget akarunk

Párbeszéd Egyeki Zsolttal, a kisebbségi frakció vezetőjével

— Kérem, mutassa be a kisebbségi frakciót!

— Ötven volt postás dolgozót tömörít. Tíz olyan szakszervezeti szervet, illetve munkástanácsot foglal magában, amelyeknél a tagok száma ötven és ezer fő között mozog. Ilyenek például a CO-MEX, a Postás Sportegyesület, a Zenekar, a Postás Művelődési Központ, a MABÉOSZ, a POTI.

— Mondhatjuk, hogy ezek a kis(ebb) szervezetek egyenrangúak a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségén belül?

— Igen, a mi szervezeteink egyenrangú tagjai a szövetségnek. A szövetségi tanácsban valamennyi szervezetünk szavazati joggal rendelkezik, taglétszámától függetlenül. Aközött azonban már vannak különbségek, hogy ki mennyire tud élni a rendelkezésre álló lehetőségekkel. A szövetségi tanács ülésein egyébként többségi szavazattal és/vagy konszenzussal döntünk aszerint, hogy milyen nagyságrendű témakörrel van szó. A költségvetésről például konszenzussal.

— Ezek szerint elégedettek a kisebbségi frakció tagjai?

— Ezt nem mondhatnánk. Ellenkezőleg: aggodalommal figyeljük a szövetség életét, jövőjét, mert attól félünk, hogy szét hullik. A kis szervezetek számára a nagyobb közösséghez való tartozás védelmet jelent. Megszűnik a biztonságunk, ha a szövetség darabjaira esik szét. Ezért aggodunk.

— Van ennek reális alapja? Ha igen, melyek a veszélyek?

— Úgy vélem, hogy a nagy szakszervezetek — például a Postai Dolgozók Szakszervezete — érzik magukat olyan erőseknek, hogy saját lábukon is meg tudnak állni. Őket leginkább a vagyonszétválás tartja a szövetségben. Úgy érzik, egyedül is el tudják vészelni az érdekvédelmet, ezért egy laza szövetségben gondolkodnak; ebben érdekeltek. Ezt befolyásolja az a körülmény, hogy a szakszervezeteknek mind kevesebb a pénzük, hiszen a tagdíjakon kívül nincs, vagy kevés a bevételük.

A szövetségben belüli nagy szakszervezetek az olcsó szövetséget akarják. Azt szeretnék, hogy a szövetségnek ne legyen apparátusa. Azt javasolják, hogy a szövetség elnöke rotációs alapon — a forgószínpadhoz hasonlóan — évenként más-más szakszervezet országos titkára legyen. Ezzel szemben a kisebbségi frakciónak más a véleménye.

— Mennyiben és miben látják másképpen a dolgokat?

— Az érdekek megjelenítéséhez és képviseléséhez szükség volna egy erős szövetségi központra, amely ellátná a tagság érdekvédelmét, és közgazdasági,

jogi, munkaügyi szempontból is megfelelő partnere lenne a szakmának. A kis szervezeteknek ugyanis nincs elég közgazdászuk, nincs jogsegélyszolgálatuk, függetlenített politikai vezetőjük, nincsenek szakértők, ezért hatalmasan gyengék az érdekvédelem feltételei. Ennek következményei már mutatkoznak. Néhány helyen — a fenti okok miatt (is) — megszűntek már szakszervezetek. Felmorzsolódott például a Múzeumi Alapítványok Szakszervezete. A többieknek pedig csak idő kérdése a széthullás. Például a Postai Tervezőintézetnél.

— Milyen magatartást tanúsít ebben, s hogyan reagál erre a tagság?

— Egy részük tudomásul veszi a tényeket, a konkrét helyzetet, mások viszont meg akarják őrizni szakszervezeti tagságukat, ezért átmennek más szakszervezetekbe. Ők az öntudatosabbak, de ők vannak kevesebben.

— Tehát ebből erednek a kisebbségi frakció aggodalmai?

— Igen, ebből fakadnak félelmeink, hiszen a gyenge szövetség csak fölgyorsítja az erőzítési folyamatokat. De vannak más szempontjaink, érveink is az erős szövetség mellett.

— Nézzük, melyek ezek!

— A minisztériummal folytatott tárgyalásoknál fontos, hogy a szakszervezet képviselői egységes, szervezett erőt tudhassanak maguk mögött. Ez lényeges tényezője a hatékony érdekvédelemnek. A vagyon közös hasznosítása miatt is indokolt az erős szövetség. A tíz forint is más külön-külön egyforintosokban, mint egyben a tízes. Nem mellékes a szövetség ereje a sztrájkalap képzésénél és felhasználásánál, valamint egy országos önszervező rendszer kialakításánál sem. Az egységes hírközlési kollektív kezdeményezés előkészítése és elfogadtatása ugyancsak feltételezi az erős szövetséget. És a nemzetközi kapcsolatok építése, ápolása is.

— A gyenge szövetség szinte csábít a szétforgácsolódásra, s ez még kiszolgáltatottabbá teszi a kis szervezeteket. S történik mindez olyan időben, amikor a

szakszervezetek közötti választások, az üzemi tanácsválasztások, az üzemi tanácsválasztások különösen indokolják a szervezetséget, az összefogást, mert így nagyobb esély kínálkozik az eredményesebb érdekvédelemre. Erre most azért is figyelünk, mert évtizedekre eldőlhet, lesz-e megfelelő érdekvédelmük a bérből és fizetésből élő dolgozóknak, a nyugdíjasoknak. Ezért vagyunk szószóval az erős szövetségnek.

— Ezek tehát az aggodalmak.

— Vannak mások is.

— Éspedig?

— Nemcsak a szövetségért aggodunk, hanem az egész magyar szakszervezeti mozgalmért. Tartunk attól, hogy a magyar szakszervezetek meggyengülnek, nem lesz elég erőteljes az érdekvédelem, s a dolgozók — meglévő általános választói szabadságjogaik mellett is — kiszolgáltatottakká válnak a munkahelyeken.

Szükségét érzem annak, hogy az MSZOSZ — ha kell — szabaduljon meg az olyan vezetőktől, akik veszélyeztetik a hatáskörös munkát, a jobb érdekvédelemért. Bármennyire fájdalmas is, de tudni kell vezérelt áldozni, ha az MSZOSZ a jövőben is játszani akar a politikai sakkasztánban.

— Osztom aggodalmát, hogy a magyar szakszervezeti mozgalmat meggyengülhet, hiszen gyengítésére tudatos törekvést is látnak. Magam is úgy érzem, a soron lévő szakszervezeti választásokon még a győztes is vesztes lesz. Ugyanakkor emlékeztetem arra, hogy az MSZOSZ vezetőit demokratikus választásokon erősítették meg tisztségeikben. Az MSZOSZ elnökét pedig a novemberi kongresszuson elsőpró többséggel választották meg — immár harmadszor.

— Lehet, hogy az én véleményem kisebbségi vélemény, de a munkavállalók érdekei fontosabbak, mint egy olyan személynek az élen maradása, aki a politikai életben erősen támadható. Ez visszautér a szakszervezeti mozgalmra, segítheti meggyengülését. Új arcokra, új erőkre, új gondolatokra van szükség.

— kárpáti —

* * *

Vannak, akik valóban támadják az MSZOSZ elnökét. De kit nem támadnak manapság? Nincs olyan közéleti vezető, akit mindenki szeret. A véleményeltérések természetesek a pluralizmus viszonyai között, ám nem célszerű az árnyalatok nélküli, fekete-fehér ítéletkezés. Hogy ki a vezetője az MSZOSZ-nak, az kizárólag a tagság illetékessége, miként az is, hogy ki a MABÉOSZ szakszervezeti titkára, vagy az adott párt és egyesület elnöke. Új arcokra, új gondolatokra csak akkor van szükség van. De itt se tévesszük szem elől napi tapasztalatainkat: nem kevés olyan új arccal találkozunk mostanában, akik meglehetősen avított, dohos gondolatokat képviselnek, és vannak régi arcú szereplők, akik képesek a megújulásra, a konstruktív gondolkodásra.

— k. s. —

Postás szakmai szervezet

A vezérigazgatóságon kerestem fel dr. Oláh Lászlót, a Magyar Posta nemzetközi főosztályának vezetőjét.

— Ön most egy szakmai fórum, egyesület létrehozásán dolgozik, amely megítélése szerint lehetővé teszi a postások szakmai együttartozását, és elősegíti szakmai továbbképzésüket.

— A Magyar Posta sem nélkülözheti azokat a nyugat-európai tapasztalatokat, amelyek az európai postához közelebb állnak. Úgy vélem, ez ma már nem lehetőség, hanem kötelezettség is. Ezért két évvel ezelőtt kezdtük szervezni azt a szervezetet, amely a Magyar Posta keretén belül, a társasági törvény szellemében olyan postai szakmai egyesület, amelynek elsődleges célja a postás dolgozók szakmai fejlődésének elősegítése, és ezenfelül olyan szakmai szervezet létrehozása, amely például a postai szolgáltatások területén újdonságként hathatna. Olyan fórumot szeretnénk létrehozni, amely kontroll, amely arra jó, hogy a nyugat-európai felzárkózáshoz garanciát nyújt.

— Mi ez tehát?

— Postás-szakegyesület létrehozása, amelynek a szervezése most folyik. Az ország különböző területein, az igazgatóságokon akarjuk a postásokat aktivizálni. Szekcióink a következők lennének: posta- és pénzforgalmi, közgazdasági és más szekciók. Eddig a postán dolgozóknak nemigen volt lehetőségük arra, hogy vitakozzanak elméleti és gyakorlati kérdésekről. Az e téren kialakítandó szakmai fórum létrehozása nagyon hasznos lenne.

— Ez szakszervezeti fórum lenne, vagy szélesebb körű tagságot magába foglaló szervezetnek képzeli el ezt az egyesületet?

— Ez nem szakszervezet. Ez szakmai szervezet. Természetesen felvállal szakmai érdekvédelmi ügyeket is, amennyiben erre felkérjük. Az együttműködés lehetősége megvan, de nem kötelező. Alapszabályunk ezt nem is teszi lehetővé, mivel csak szakmai keretek között mozog.

— A másik, amit hangoztatni kívánunk, az az, hogy ne csak egy kiválasztott, közép-, vagy felsőbb réteg „gyülekezete” legyen ez, hanem valamennyi postás dolgozó számára legyen lehetőség arra, hogy szakmai véleményét kifejtse, hallassa szavát e tömörülés különböző fórumain. E fórumok megszervezése vidéken és a fővárosban ezután történik majd meg.

— Tagunk lehet a vezérigazgatósági osztályvezető, vagy egy kishivatali kézbesítő. Megítélésem szerint a végrehajtásban dolgozó postások azok, akiktől a szakmai véleményt ki lehet és ki kell kérni, mert ők az élet ismerői.

— Mennyire fogadókészek ezekre az információkra?

— Az informatika bázisa megvan, ezt emberileg is jól fogadják. Ez gyakorlatilag úgy néz ki, hogy valamennyi, a postások nagy többségét érintő kérdésben, amely mihozzánk eljut, azt a vezetés napirendre tűzi, és egyeztetett álláspontot alakítunk ki.

— Ez egyfajta köztes helyzet, mint például a kormány, az ET között van?

— Tekinthető ilyennek is. A posta jövőjét meghatározó kérdésekben eligazító, biztató válaszokat várunk, és remélem, kapunk.

— Lefeküdtek?

— Nem. De a szakszervezetekkel való huzavonásban mi is meghatározó érv vagyunk.

— Miért feltételezik, hogy a Postai Dolgozók Szakszervezetében nincsenek olyanok, akik karakánul meg tudják védeni a dolgozók érdekeit?

— Azt hiszem, mi a jogvédelmen túl, a szakmai kérdésekben kompetensebbek vagyunk. Természetesen együttműködünk a szakszervezettel is. De — ismétlem — szakmai kérdésekben mi vagyunk az erősebbek.

— A felvetéstől a döntésig milyen a rangsor, a fontosságot illetően?

— A vezetői értekezleteken részt vesz a szakszervezet országos titkára. A mi nemrég elfogadott alapszabályunk kilátásba helyezi, az egyesület szakmai fórum jellegét. Mindez együtt megkönnyíti a postások létét, életét... Véleménycserét tesz lehetővé. Évente egyszer-kétszer vitafórumot rendezünk, amelynek érvanyagát vagy a szakszervezet, vagy mi visszük be a vezetői értekezletre. Ezt 1-2 napos szakmai vita után fogadjuk, vagy nem fogadjuk el.

— Konkrétum 1992-re?

— Az intézőbizottság elfogadta, hogy ebben az évben olyan fórumot kellene tartani, ahol azal foglalkoznánk, hogy milyen a posta jelenlegi helyzete, és ez milyen biztosítékát adja annak, hogy a posta 1993. január elsején egyenrangú tagja lehessen az európai infrastruktúrának.

— r. t. —

Titánok ma is vannak

Nyilvánosan bevallom, már-már kezdtem kétségbeesni, hogy a rendszerváltással egyetemben eltűntek a politika színpadáról az olyan univerzális szakemberek, akik minden posztón kiválóan megfelelnek, és rendre bizonyítják rátermettségüket.

Valamikor így lehetett KISZ KB titkárból miniszter, majd miniszterelnök-helyettes, párttitkárból miniszterelnök és sorolhatnánk tovább.

Ám szerencsére az élet rácsafolt borúlátásomra, hiszen íme, újra vannak szuperembereink. Most elsősorban nem a cukrászból, történészből, múzeumi főigazgatóból lett kormányta-

gokra gondolok, hanem az olyan Jolly Jokerekre, akik e röpke néhány hónap alatt is sorozatban bizonyítják, hogy nem véletlenül szavazott irántuk bizalmat a nép. Kiválóságaink közül említhetem például legújabb bankvezérünket, aki ez előtt az ipari tárca élén jeleskedett, s áldásos tevékenységének köszönhetően lett ismét „világhírű” és dollármilliókat hozó az iparunk. De ugyanígy dicsőre méltó volt belügyminiszterünk, aki először bátor artistamutatványokkal kábította el híveit, majd tárca nélküliként a Parlamentben egy hónap haladékat kért, hogy megválaszolja: mi a feladata, miért is kapja fizetését. S lám, ismét váltott: ma már sportminiszterként — talán a Parlament ablakán bemutatott testgyakorlatát díjazták — tőle remélhetjük, hogy Barcelonában miénk lesz a legtöbb aranyérem...

Mindez örömteli és csodálatos, csak akkor azt nem értem, miért olyan rázós ez az Európába vezető út? Bár lehetséges, azért döcögünk, mert az ilyen zseniális tehetségeket annyira meg kell fizetnünk, hogy már nem marad egyetlen fillér sem az oly kátyús hazai utak foltozására...

— mayer —

Kongresszusi ujjgyakorlatok

1992. február 5-i ülésén ügyvivői testületet, illetve ügyvivőket választott az MSZOSZ Szövetségi Tanácsa. A 19 fős testületnek — mely a két szövetségi tanács ülés között az operatív munkát végzi — választott tagja lett László András, szövetségünk megbízott elnöke is.

Meg kell szabadulni a régi beidegződéstől

Beszélgetés Kövesdi Ferencnével, a HPI igazgatójával

Ezerkilencszáznolcvanöt július 1-jén jött létre a Hírlap- és Postaszállítási Igazgatóság a Központi Hírlapiró-dából, a Budapesti Postaigazgatóságnál működő két nagy üzemből: a Budapest 72-es és a Budapest 78-as postahivatalból, valamint még néhány kisebb, más szervezethez tartozó egységből. Az akkor sok vitát kiváltó új cég élére Kövesdi Ferencné-t nevezték ki igazgatónak. Vele beszélgettem az elmúlt hat év gondjairól, eredményeiről.

— *Úgy gondolom, ma már higgadtan ítéli meg az akkori átszervezést. Kérem, mondja el, mi volt ennek az átalakításnak a lényege?*

— 1984-ben a posta akkori felső vezetőinek az volt a céljuk, hogy a nem decentralizálható feladatokat olyan postaszervbe kell összegyűjteni, amely azért közös tevékenységre épül. Ezért a KHI-t, amely kizárólag a hírlapterjesztés középfokú postaszerveként működött, a Budapesti Postaigazgatóságnál tevékenykedő két nagy üzemet (a bevezetőben már említett) olyan szervezetté alakította át, amely például kézbesítéssel nem foglalkozik, hanem csak kifejezetten küldeményfeldolgozással, -továbbítással és speciális központosított tevékenységgel, mint: küldemények vám elé állítása, nemzetközi kicserélőszolgálat, vagy hírlapterjesztési szerződéskötés a Magyar Posta nevében.

Az igazgatóság végrehajtó szerveinek elnevezésében is érvényesítette ezt a jelleget, mert például a Budapest 72-es postahivatal helyett: Levélfeldolgozó Üzem, a Budapest 78-as postahivatal helyett: Mozgópósta, Csomagfeldolgozó és Vámközvetítő Üzem elnevezést kapott ez a letisztított profilú két szervezeti egységünk.

— *Mi volt ezen üzemek tevékenységében közös vagy hasonló?*

— Minden forgalmi üzemi küldeményeket dolgozott fel nagy tömegben, gépesítetten, centralizáltan az ország központjában. Az átszervezők úgy gondolták, teljesen mindegy, hogy hírlapot, levélet, csomagot, vámküldeményt vagy egyebet dolgoznak fel, ezért a tevékenység hasonlósága miatt egy szervezetté koncentrálható.

— *Úgy emlékszem, az elnevezésen is sok vita folyt.*

— Igen, mert a szállítással foglalkozók azt szerették volna, ha Szállítási és Hírlap Igazgatóság lenne az új cég neve. Mégis úgy alakult, hogy HPI-re keresztelték, mert a hírlap már ekkor is önálló üzletága volt a postának, a szállítás és továbbítás pedig csak egy része volt annak a technológiai folyamatnak, amely a felvételtől a továbbításig tart.

— *Feltételezem, sokan voltak, akik elleneztek az átszervezést, és azt mondták: már megint egy „rendszerátállítás”, amelyik nem hoz hasznót. Ön szerint igazuk volt az átszervezőknek?*

— Utólag könnyen okos az ember. Akkoriban én azoknak a táborában voltam, akik nem nagyon örültek az átszervezésnek, részben szubjektív, részben objektív okokból. Az előbbi ok az volt, hogy én akkor mint a KHI igazgatója, szinte láttam előre,

hogy egész más munkafolyamatokat végző embercsoportok összekerülése a hírlaposokkal igencsak gondot okozhat. Objektíve azért voltam ellene, de végül is beadtam a derekam, mert úgy éreztem: a hírlap a posta egyetlen olyan forgalmi üzletága, amelyik igazán kereskedelmi. Akkor úgy vél-

tem, hogy inkább a KHI-t kellene erősíteni, kereskedelmi jellegét, külkereskedelmi jogot is szerezve az export-import lapterjesztésre. Félttem, hogy a KHI-t belenyomják a hagyományos postafeldolgozó tevékenységbe.

A jelenlegi fordított szervezési struktúra annak irányába halad, hogy a hírlapüzletág önálló kereskedelmi feltételeit létrehozzuk. De akkor még — 1984–85-ben — nem gondolhattam senki arra: a rendszerváltás után milyen változtatásokra kényszerül a posta. Gondolja csak meg, mennyire megváltozott azóta a lapösszetétel a hírlapboom következtében. Végül is előnyeivel és hátrányaival együtt elkezdett működni a Hírlap- és Postaszállítási Igazgatóság.

— *Mielőtt ön a KHI igazgatója lett, a Budapesti Postaigazgatóságnál dolgozott. Itt 20 éven keresztül oktatással is foglalkozott. Ennek milyen előnyei voltak munkájában?*

— Óriási előnyt jelentett, hogy az emberek többségét már ismertem.

— *Nem félt?*

— Hogyne félttem volna. Először az emberek miatt. Maga a tevékenység nem aggasztott, hiszen én postás voltam, pénztárkezelést, postakezelést és egyéb szakmai tárgyakat oktattam, ismertem a postaforgalmat. Igaz ugyan, az MCSV és az LF speciális, vámkicserélő és mozgópósta-tevékenysége egy kicsit eltér a mindennapos postai tevékenységtől. Inkább attól félttem, hogy az egy nagy szervezetbe került különböző emberekből nem válik egységes szervezet. A 800–1000-es látszám mindig hatalmas volt a postán belül, bárhol tartoztak szervezetileg.

A mozgópóstaok voltak a fizikai elit mindig is, és ma is ők a Magyar Posta legjobban képzett kollektívája. Ezt a tisztí tanfolyamokon lehet tapasztalni, hiszen kiemelkednek a POKI összes tanfolyam osztálya közül. Zömük érettségizett, és akarnak is tanulni.

— *Így utólag már elmondhatom, nem alakultak rosszul a dolgok, mert az emberek is látták, mégiscsak van valami észszerűség az átszervezésben. Arról nem is beszélve, hogy a két nagy üzemet, az MCSV és az LF nagyobb önállóságot kapott, mint amit a Budapesti Postaigazgatóságon élvezhetett. Az első évben azzal foglalkoztam, hogy kiépítsem magam mögött a háterszínre. Nem ültem hát be az irodámba, hanem ha kellett, éjjel-nappal váratlanul, hol az MCSV-nél, hol a Napilap-feldolgozó Üzemenél jelentem meg. Szinte mindig mindenütt ott voltam, hogy magam mellé állítsam az embereket, akiknek fenntartásaik lehettek az átszervezéssel, illetőleg személyiellyel kapcsolatosan. Persze hogy gyanakodtak, hiszen hírlapos vezetőket kaptak, és a postatársadalomban bizony ez még ma is egy kicsit pejoratív jellegű. Nem azért, mintha butának tartanák őket, inkább mert a hírlaposok mindig is külön kasztot alkottak a hagyományos postaszolgálaton belül.*

— *Milyen feladatokat tűzött maga elé az új cég, s mit valósított meg?*

— Lényegében három fő profilt kapott a HPI. Tovább vitte azokat a központi hírlapszolgálati feladatokat, amelyeket a Magyar Posta Vállalat nevében végezt, és végez ma is a kiadókval való szerződéskötéstől kezdve a kiadói elszámolásig bezárólag. Mindazokat a technológiai feladatokat végezzük, amelyek nem tartoznak a kézbesítés, kiosztás és előfizetés-felvétel kategóriába.

A másik fő profilunk részben a levélpostai küldemények tömeges, gépi történő feldolgozásával kapcsolatos „gyári munka”, és a küldemények vám elé állítása. Ma már az NEC japán gépi végezzük ezt a munkát. Másrészt a mozgópósta, csomagfeldolgozó és vámközvetítő tevékenység; e profil az MCSV-re épül. Ennek igazi postai tevékenysége a csomagfeldolgozás és -továbbítás. Speciális feladata a mozgópósta-szolgálat ellátása, valamint a csomagküldemények vám elé állítása. Az elmúlt évben több változás történt egyes tevékenységek feladatainak közé sorolása vagy elvitele tekintetében. Csak két példa: ma már jelentős tömeges küldeményfelvételt is végzünk. Megnövekedett ugyanis azon feladatok száma, akik hatalmas információ küldésével vagy közvetítésével, netán áruk küldésével foglalkoznak, és számukra is, a postai kezelés szempontjából is előnyös, ha közvetlen gépközelben adhatják át küldeményeiket. A másik példa: a hírlapszolgálat kereskedelmiből valósi folyamatában ma már nem dolgozunk fel budapesti árusanyagot, és rövidebb a vidéki árus-hírlapok továbbítását a HIRKER fogja végezni.

— *Mekkora a HPI vagyona, és hány ember dolgozik önök-nél?*

— Csodálkozni fog, mert a postán belül mi vagyunk talán a „leggazdagabb” cég. Nekünk ugyanis a legnagyobb a bruttó állóeszköz-állományunk: 2,2 milliárd forint. Ez az állomány magában foglalja az épületeket, a nagy értékű gépeket, a 100 mozgópóstakocsit, számítógépeket, feldolgozósortokat, kötözőgépeket és konténereket. Nettó eszközállományunk már megközelítőleg sem ilyen értékű, hiszen az épületek és a berendezések egy része elöregedett. Mégis az utóbbi 2-3 év állóeszköz-ráfordítási tendenciájával elégedettek lehetünk, hiszen ebben az inséges beruházási korszakban felcseréltük a Toshiba NEC-re, amelynek értéke több mint 200 millió forint. 23 új mozgópóstakocsit vásároltunk tavaly, illetve gyártattunk a Ganz Hunslett céggel. Sok számítógépet vásároltunk még akkor, amikor volt rá pénzünk, és éreztük, hogy szükség lesz rájuk. S milyen jó, hogy megvettük, mert ezekre 1991-ben már nem lett volna pénzünk.

Az utóbbi hat év legnagyobb beruházása a józsefvárosi gócé-üzem volt, több mint 1 milliárd forintba került. Sokan kritizálják ezt a beruházást, de azt tudni kell: az Orczy téri gócéüzem egy 16 pontból álló országos hálózat része lett volna. A szervezők akkor még azt hitték, hogy gazdagok vagyunk! Később azonban rájöttek, ez nem járható út, hiszen ennyi gócéüzemre egy ilyen kicsi országban nincs szükség. Az azonban biztos, e gócéüzem üzembe állítása lehetővé tette, hogy felszámoljuk a Dandár utcai áldatlan állapotokat. A józsefvárosi gócé felépítése után következett volna a második ütem: a levél- és a csomagfeldolgozás és a központi postapályaudvar kialakítása.

Úgy gondolom tehát, a beruházás első ütemét önmagában kritizálni igazságtalan. Egyébként a posta nem mondott le a levélpostai és csomagküldemények józsefvárosi postacentrumának kialakításáról. Ez annyira fontos, hogy most készítettünk a MÁV-val közösen egy tervet, és vizsgáljuk azt, hogy a dánok által szervezett postapályaudvar olcsóbb, az élethez igazodó variációját hogyan lehetne kialakítani. Nagyobb beruházásnak számít még a Vörösmarty utcai székházunk megvétele 300 millióért, ugyanis a József nádor téri épületünket a Posta Vállalat áptortként bevitte a Postabankba. Ezzel a hatalmas eszközállománnyal 1985-ben 3200-an dolgoztunk, ma pedig mintegy 3000-en vagyunk.

— *Milyen kritikákat kap a HPI?*

— A mindennapokban rengeteg sikertelenség éri ezt az apparátust. Inkább a hírlappal kapcsolatos panaszok érkeznek. Az LF-nek lehet jó osztályzatot adni, hiszen az új gép beállításával rövidebb lett az átfutási idő, 93%-os eredményt értünk el. Persze a lakosság a 7%-os hibát kéri rajtunk számon. Van tehát munkánkon javítani való bőven. Ez még akkor is így

van, ha sehol a világon nem dolgoznak jobb eredménnyel, mint mi. Az MCSV, kisebb gondtól eltekintve, jelesen látja el feladatát.

— *A hírlapszolgálatnál kapcsolatban milyen panaszok érkeznek?*

— Sok a jogos kritika, de el kell mondanom: ennek legfőbb oka a sajtóban bekövetkezett óriási változás, amit a Posta Vállalat nem tudott megfelelően kezelni. Nem voltunk rá felkészülve. 1989-ben például 360 kiadóval, 1990-ben már 600-zal kellett kapcsolatot tartanunk. Máról holnapra 30 év beidegződéseitől szabadulni nehezen lehet. Eleinte nem volt üzletpolitikánk, rugalmas tarifánk, szolgáltatásjavító intézkedéseink. Emellett súlyosbította a helyzetet, hogy a munkaerő-állomány elsősorban mellékfoglalkozásúakból állt és áll. Háziasszonyokból, egyetemistákból, akik nem igazi felelősséggel végezték munkájukat. Aztán volt egy rettenetesen nehézkes számadási rendszerünk, nagyon rossz eszközellátottságunk, és még sorolhatnám, hogy mire nem jutott a régi „Nagy Postának” a keresztfinanszírozott pénzekből. Ebben a helyzetben a hírlapszolgálat nyilvánvalóan nem úgy dolgozott, ahogyan kellett volna. A kiadók jogosan kritizáltak, hiszen nekik az az érdekük, hogy minél kevesebb remittendával, minél pontosabban jusson el az olvasóhoz a lap, s hogy időben kapjanak információt lapjuk fogásáról. Ezzel szemben a kiadók 3-4 hónap késéssel kaptak információt a remittendáról. Sok kis kft. alakult az elmúlt két évben, amelyek vezetői azt hitték: ha az átvett lapmennyiség elmegy, akkor minden rendben van, és sokszor 3-4 hónap múlva rájöttek, hogy tönkrementek. Azt kell mondanom: sajnos, a posta is hozzájárult tönkremenetelükhöz, az igazán jól szerkesztett lapok, az olvasmányos újságok mindig megtalálják olvasóikat.

— *A vidéki hírlaposok milyen kritikával illetik munkájukat?*

— Amikor a posta elkezdte erősíteni a hírlapot, illetőleg annak kereskedelmi jellegét, jól látta, hogy külön kell választani az igazán rugalmas, tehát hírlapot. Ezért szervezték végrehajtott változásokat. Talán túl gyorsan döntött, anélkül, hogy a technológiai folyamatot végiggondolta volna. Így hozta létre a HIRKER-t, amely a folyamat elején megkötö a szerződéseket a kiadókkal, és a végén elszámol. De a közte lévő szakaszt még nem tudták odaadni a HIRKER-nek. Így a HPI dolgozza fel a vidéki áruspéldányokat is, annak a szerződő félnek a megbízásából, amely a kiadóktól kapja a panaszokat. Reméljük, ez a helyzet hamarosan rendeződni fog, elviszik tőlünk az árusfeldolgozást, hiszen az abszurdum, hogy valaki csinálja a technológiai folyamat elejét és a végét, a közepét pedig más. A területi igazgatóságok, néha jogosan bírálnak bennünket, amennyiben mi követtük el a hibát. Csak az a gond, hogy a vidéki igazgatóságok, éppen

terjesztési információs hálózatunk szükségére miatt, nem mindig tudják, miért nem érkezik meg az anyag, vagy nem úgy, ahogy kellene, miért töröljük a fedőlappal az ő anyagukat. Nem látják a budapesti kapcsolatrendszer hibáit, nem tudják, hogy a nyomda miért nem szállít, miért küld a kiadó 20 000-rel kevesebbet a megrendeltnél. A hibáknak tehát millió okuk lehet. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy mi nem tévedünk, nem hibázunk. Végül is a mostani öszvér állapot nem jó. Jó lenne, ha már a posta döntene: az előfizetést és az árusítást külön kell választani, és a HIRKER végezze az árusfeldolgozást vidékre is.

— *Tehát a HIRKER végezné az összes áruspéldány-feldolgozást, és a HPI az előfizetőit?*

— Igen. Erre a döntés már megtörtént, de a végrehajtást akkor fogják elrendelni a posta vezetői — ez várhatóan legkésőbb 1992. július 30-a lesz —, amikor a budapesti grossó, a nagykereskedelmi rendszer — amibe rengeteg pénz ölték bele — működni fog. Azt is tudni kell, hogy az áruspéldányok 2/3-a budapesti és csak 1/3-a vidéki. Előfizetésben ez pont fordítva van. Kézenfekvő célja tehát a Magyar Postának, hogy a fővárosi lapterjesztése árusításban legyen rugalmas. Ezért hozta létre ezt a nagykereskedelmi rendszert, aminek bevezetésével rengeteg gond van. Ezért nem akarja egyszerre, hirtelen megterhelni a HIRKER-t még azzal is, hogy a vidéki áruspéldányokat feldolgozza.

— *Ön szerint megőrzi-e a posta a hírlap terén monopolhelyzetét, s az előfizetési hírlapterjesztési ráfizetését sikerül felszámolni?*

— A postának nem szabad megtartania monopolhelyzetét, de meg kell szereznie a „legjobb terjesztő” rangját. A hírlap ugyanis kereskedelmi üzletág. A konkurencia csak jót tesz, a postának. Ugyanakkor együtt is kell működni a kiadókkal és az alternatív terjesztőkkel, még akkor is, ha véleményem szerint, Magyarországon 3–5 éven belül a terjesztésben nem számíthatunk komoly konkurenciára. Senki nem rendelkezik olyan előnyökkel, mint a posta, amelyben 40 év tapasztalata és tudása halmozódott fel.

Eszközait és szellemi kapacitását üzleti érdekből és a sok ezer hírlapos postás munkahelyének megtartása céljából okosan, rugalmasan, hatékonyan kellene működtetnie, és akkor bármilyen cégtábla lesz üzemünk kapuján, mindannyiunk javára hegemon szerepkört vívhat ki magának ez a nagyon változatos, szép üzletág.

Ami pedig az előfizetői szolgálat gazdaságosságát illeti, az csak akkor valósul meg, ha a posta az önköltségét az előfizetői szolgálatban is érvényesíteni tudja tarifáiban. Ma ugyanis az a legnagyobb gond, hogy még mindig keresztfinszírozuk a napilapokat, a színes lapokból. Mint láthatja, ebben is, és még sok mindenben meg kell szabadulnunk a régi beidegződésektől.

Udvarhelyi András

Garázsavatás

Dr. Kertész Pálnak, a Magyar Posta Vállalat vezérigazgatójának részvételével adták át a Posta Járműtelep Egressy úti új garázsát, mely a legmodernebb biztonsági követelményeknek megfelelő létesítmény.

Mostantól kezdve innen indulnak és ide érkeznek a pénzzárlító gépkocsik, köztük az új Mercedes kisbuszok.

Abban már csak reménykedni lehet, hogy az indulás és az érkezés közötti út is problémamentes lesz.

— V —

Cukrászüzem és hidegkonyha nem csak postai megrendelőknek

Lapunk novemberi számában már hírt adtunk arról, hogy a Postai és Távközlési Szociális Ellátó Kft. saját hidegkonyhái, cukrászati és zöldségtisztító üzemet létesít. A kft. Rottenbiller utcai füstös-szürke otthonának udvarában egy új épület emelkedik; nemrég készült el. A posta kezdte építeni, aztán ott maradt félkészén, szerencsére, mert így az üzem igényeinek, a Kőjál előírásainak megfelelően fejezhetők be. Az „egyszerű” keskeny kis lépcsőház a célnak megfelel, mert a nagy forgalom az óriási teherszállító liften bonyolódik.

Hőfőhé minden, friss méz-szagúak a folyosók. A harmadik emelet a cukrászaté. Kicsi az iroda, éppen hogy elfér benne a két íróasztal és az iratszék. De azért akad egy harmadik szék is, amelyre a látogatót ültetik. *Király Attila* vezető és *Lampert Ferenc* vezetőhelyettes a Posta Járműtelep pindurka cukrászatából került ide, a sütemények csodaországába, mert a régi körülményekhez képest itt valóban csodálatos minden.

— Négy új cukrászunk van — mondja a vezető —, ketten az idősebb korosztályt képviselik, a két ifjú leányzó pedig a ténylegesen. Ők is ügyesek, szorgalmasak.

Egyiküket, *Fazekas Jutkát* hamarosan megismertem, mert panaszos szóval jött, hogy elvágta az ujját. Kis vércsepp mutatta, hogy nagyobb baj nem lehet. Pár pillanat múlva túl is volt a kötözésen.

— Összesen nyolcan vagyunk, a két konyhalány az előkészítésben és a takarításban segít.

Van mit takarítani — állapítottam meg magamban —, ahova nézek, mindenütt krémes vájdlíngok, maszatos sütőlapok, és nyomaik a padlón és a falcsomópén.

A vágott ujjú Jutka egy óriási piskótalapon egyengeti a csokoládékrémet, ügyesen forgatva a keskeny fémlapátját. És ott sorakozik mellette a sütőlemezeken még jó néhány piskóta, töltésre várva. A másik kislány egy nagy fakeretbe szorított puncstortával ügyködik. Férfikezek mákoskiflit formálnak, mely próbasütésre készül, ugyanis jelentkeztek egy meghirdetett pályázatra. Szeretnék bővíteni vevőkörüket, mert a postai igények kielégítése mellett többet bír a kapacitás. Kezdeti eredményként már vevőjük a Péterfy, a Korvin Ottó kórház, a Visegrádi utcai SZTK-rendelő. Most a Közért-üzlettel próbálkoznak.

A technikai felszereltség iránt érdeklődöm.

— Négy nagy teljesítményű gázkemencénk van, egy dagasztó-, három habverő, egy fondant-, egy habfúvó, egy fóliázógépünk, továbbá két nagy kapacitású hűtő-, illetve mélyhűtő kamránk. Külön kis helyiségben van a tojáselőkészítő, fertőtlenítő.

Néhány érdekes adat: a járműtelepi üzemből huszonötféle süteményük volt, itt hatvan-hétfélét készítenek (persze nem egyszerre). Napi teljesítményük jelenleg kétezer darab. Minden pénteken két postaszerviznél cukrászati bemutatót tartanak. A helyszínek hetenként változnak. Nagy a sikerük, gyorsan elkel minden.

— Előregyártás nálunk nincs, csak friss süteményeket szállítunk ki. Azt valom, olyan süteményt adjunk el, amit odaadnék a saját gyerekeimnek is — mondja *Király Attila*.

— És van gyermeke? — kérdezem.

— Kettő is. A lányom tizenhét éves, a fiam kisiskolás. Süttök-e otthon? Nem. Az az aszszony dolga. (Ő is cukrász, de nem a szakmájában dolgozik.) Egyedül a fiam az én reszortom. Ehhez viszont a család ragaszkodik. És szívesen főzők néha. Apámtól már gyerekkoromban tanulgattam, ő univerzális volt, szakács is, cukrász is. Receptkönyvet soha nem veszek elő, saját ízlésemre hagyatkozom. Számtalan fűszerem van. Imádok kutyulni. Amikor én főzök, a fiam is ott sündörög körülöttem. Viszont ha a lányok főznek, mi, férfiak ki vagyunk rekesztve a konyhából — meséli nevetve.

Mindössze héthetes az üzemük múltja, de a tapasztalatok alapján máris változtattak a munkarenden. Február 24-től úgynevezett csúsztatott műszakban dolgoznak, az egyik gárda 6-tól 14 óráig, a másik pedig 11-től 19 óráig.

— Elég tágas az üzemünk, de úgy láttam, hogy ha mindenki egyszerre van a fedélzeten, néha útjában vannak egymásnak. Így megosztva ésszerűbb és hatékonyabb a munka. Azt még nem tudom, mennyi időnként váltson a két csoport, majd megbeszéljük az érintettekkel, hogy ők hogyan szeretnék.

A hidegkonyhai üzemből január 7-én kezdődött a próbaüzemelés. Azóta semmi nem zavarja a munkájukat. *Füssi Zoltán* a vezető és helyettese *Kaján József*né. Mindketten sokéves kelet-pesti vendéglátó múlttal kerültek ide. Nagy előnyük, hogy a nyersanyag-szállítókval régi és jó a kapcsolatuk, és az is, hogy a hidegkonyhai készítményeket eddig az ő vállalatuk szállította a postaszerveknek.

Szép, tágas, tehát nem zsúfolt az üzem. Külön helyiségekben van a zöldség, a hús, a tojás, a mosogató. Több raktárunk van, jó néhány hűtőszekrény, egy hűtőkamra, s a helyiségsor végében az árukiadó. A nagy konyha oldalfalainál sorakoznak a nagy teljesítményű gépek.

Naponta 26—30 ezer forint értékű nyersanyagot dolgoznak fel, 30-35-féle készítményük van. Például mintegy 350 kasznótójást, 220 tormakrémes sonkatekereszt szállítanak ki. Húszféle salátát készítenek, külön-

kénti árak 93 és 300 forint között mozog.

— Huszonnégy büfébe szállítunk — mondja *Füssi Zoltán*. Az újdonság erejével hat, hogy megjelentek a postaszerveknek a hidegkonyhai készítmények. Mert csak azóta árusítanak ilyesmiket, amióta ez az üzem van. Rendezvényekre is szállítunk, jóval alacsonyabbak az árak, mint a kelet-pestinél voltak. Elvitelre készítenek hidegtálakat, salátákat. Egyedi gyártású csomagolóanyagot készítenek a számunkra, 15, 25 és 50 dekás adagokhoz műanyag tállakat, jól záródó fedővel. A háztartásban jó darabig hasznosíthatók.

Dolgozók többsége betanított szakács, de már többéves gyakorlattal rendelkeznek. A hidegkonyha amúgy is olyan, hogy a gyakorlatban tanulható. Nem mindenki alkalmas erre a munkára, fantázia, szépérzék és ügyes kéz kell hozzá. Egy-egy fogadáson sokszor megcsodáltam a mindenféle finomságból gyönyörűen összeáll-

tott és díszített tálakat. Olyan kompozíciók ezek, mint a művészien kötött virágcsokrok. Persze nemcsak műalkotások vannak, sok az aprólékos, előkészítő, naponta ismétlődő munka, akár az egyéni háztartásban.

Szatmári Hajnalka például kipirult arccal egy fémhálón vajkrémet passzírozott, mert a zsákosan szállított anyag csomós, díszítésre alkalmatlan. Ezt is meg kell csinálni, hogy a késztermék készítőjének is, fogyasztójának is örömet okozzon.

Hajnali 5 órakor népesedik be az üzem, kezdődik a munka. Azért ilyen korán, mert a szállítmányoknak a büfék hétórás nyitására meg kell érkezniük. De 13 órakor már elcsendesedik minden.

A zöldségtisztító üzemet az alagsorban alakították ki. Ezt a mozgalmat majd áprásor mutatjuk be, mivel csak néhány napja kezdődött meg a házi próbüzemelés.

Bánhidí Éva

A tokaji posta a történelem sodrában

A török hódítók kiűzése (1686—1690) után a tokaji posta jelentősége fokozódott. A Paár család az 1622-ben a magyarországi postákra elvesztett igényét a zavaros idők között időszakosan tartotta. *Lipót* királlyal elismertetni. Mint „generális postamester” a postahálózat fő vonalait igyekezett újjászervezni. 1695-ben két királyi pátensben megerősítik a posták előjogait és hatósági védelmet ígérnek részükre. A Kasza—Szatmár vonal alkalmazottainak kétszeres fizetést adtak.

A nagyobb postahelyeket újra német származású postamestereknek adták. Így került Tokajba *Svainker Péter*, Egerbe *Hütter Péter*, Kassára *Hörmann András*.

Az ország helyzete az 1690-es évektől tovább rosszabbodott, hiszen rác, görög menekülők árasztották el, akiket a magyar őslakossággal szemben adó- és más kedvezményekben részesítettek, ugyanakkor az országra négy és fél milliós adót vetettek ki, mely a monarchia adóterhének felét tette ki. A kirótt adót 1699-ben 29 katonai ezred segítette kíméletlenül behajtani. Kuruc jellegű társadalmi megmozdulástól félve a király 1701—1702-ben 22 végvárat leromboltatott, vagy azok „véletlenül leégtek”, őrségüket télvíz idején kielégítés nélkül szélnek eresztették. Betetőzésül a császári katonaság háromnegyed részét, 44 ezer embert az országra zúdították, telettetés és állandó tartás végett.

Ezek voltak azok az okok, melyek a nemzet ellenállását kiváltották, ami végül is 1703-ban *Rákóczi Ferenc* szabadsághoz vezetett. A kibocsátott manifesztum a világ elé tárta a mozgalom törekvését; a nemzet megmentését.

A Rákóczi-posta működése

Mivel postai múltunk ezen időszakával korábban több közlemény, könyv, emlékezés foglalkozott, az alkalommal csak röviden, hézagpótlásként foglalkozom Rákóczi Ferenc fejedelem postájának ismertetésével, azon körülményekkel, melyek között postás elődeink működtek.

A fiatal fejedelem külföldi utazásai során tapasztalta a nyugati, ismertebb a Taxisok, Paár által irányított postahálózat működését, azokhoz hasonlót kívánt létrehozni. Hírközlési hálózata tükrözte a szabadsághoz való törekvést. Kiindulópontul a Hegyalját választotta, ahol legjövendősebb birodalmi fejedelmek, Tokaj központi. Itt postamestere, *Pipkay János* egyidejűleg élelmetáros is volt. E tájon volt a leggyorsabb a postahálózat, több fő- és mellékvonal szelte át a vidéket, míg Erdélyben és a Dunán túl a hadihelyzet alakulása szabta meg a posták működését. Az egész postahálózat — *Márki Sándor* történetíró szerint — 2200 kilométer volt, vonalain 29 postaállomáson postamester és 60 kisebb postahe-

Aki hülyén kérdez — vessen magára...

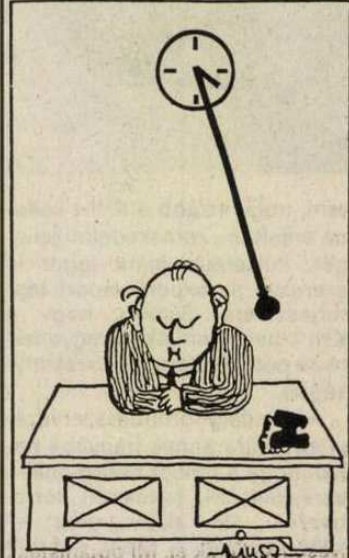
(telefontörténetek)

Menyemet keresem telefonon. Vele együtt lakó nagymamája veszi fel a készüléket.

— Sacit keresem.
— Lacit?
— Nem, Sacit!
— Olyan itt nincs, már elköltözött, s most a Rottenbiller utcában lakik.
— Az a testvére, én a húgát keresem!
— Miért nem ezt mondta? — adom Sacikát...

— Jó napot kívánok, a vezérigazgató urat keresem...
— Lehetsz hangosabban? Tagolja!
— Hogy az a rogyasztott betyár úristen!...
— Nem ránk tartozik...

— Jó napot kívánok! Riportot szeretnék...
— Mit?
— Riportot...
— Kivel?
— A távközlés főnökével... Érti?

Munkahelyi ébresztő
TÓTH PIUSZ ISTVÁN RAJZA

— Nem értem, hívjon másik vonalon!

— Jó napot kívánok! Én voltam az előbb...
— Mit ordít? Milyen vonalon hív?
— A posta belső vonalán, de alig hallom!
— Mondok egy másik számot!
— Az jó lesz...
— Jó napot kívánok!...
— Itt ilyen nincs... Kit hívtott?
— A Magyar Távközlés vezérigazgatóját...
— Kedves uram, Mr. Bellt nem adhatnám helyette?...

Sportszerűség
Kollégám riportot készít az ország telefonjainak fölletkezésével, mivel fogadást kötnek, három év múlva minden rendben lesz. Ha nem, az illetékes fizet egy láda pezsgőt. Ezt kegyetlenül kihúzó a riportból; egy ma még fiatal újságíró ne biztosítsa gyermekeinek (unokáinak?) a majdani szilveszteri koccintánivalót...

Békétábor
Pár évvel ezelőtt telefonálnom kellett Romániába, de azonnal, s ez csak központon keresztül történhetett. A 09 pedig hívhatatlan volt. Teljesen véletlenül tudtam, hogy az akkor még NDK-ból közvetlenül hívható Románia, mi is hívhatjuk az NDK-t, így a következő tettem: felhívtam Drezdát, barátomnak elmondtam a nagyváradi számot, s azt, mit üzenek. Ő felhívta Váradot, majd én később újra őt, s elmondta, sikerült beszélnie, s átadta az üzenetet.

Nem hiszik? Nem szép önaktól...
— **veégh** —

Feledés

olyan vagy, mintha virágok közül
kijönnél
ha mégis úgy gondolod nem maradsz
és elmennél
oda menj vissza honnan jöttél
de vigyél
magaddal engem is, bár arcomat
viszi a szél

pelyhekbe elbújva lényed
simogat
szépséges tündér termeted
táncolgat
bukfencezve, bukdácsolva
pírogat
felejem a jelen nehezét mely
szorongat.

Darvas Ferenc

Szervusz! Te ki vagy?

Szerkesztőségünk kezdeményezésére postás újságok szerkesztői, munkatársai találkoztak szakszervezeti székházunkban. A baráti találkozóznak egyetlen indítéka volt: egymás megismerése.

Hogy aztán ebből más is kikeredett, az már a szakmai továbblépést is segíteni látszik, mert azon túl, hogy bemutatkoztunk egymásnak, gondokról is beszélgettünk. Olyan gondokról, mint például a hírcserék hiánya, vagy a mindenkit érdeklő riportok, észrevételek cseréje.

Mindnyájan tudjuk, elsődleges feladatunk olvasóink, kollégáink pontos és korrekt tájékoztatása, s meggyőződésünk, hogy ez a találkozás ezt szolgálta.

Közös közleményt nem írtunk alá, de a búcsúkézfogások melegsége jelezte, nem volt felesleges egy februári szökőnapon találkozunk. Persze, hogy ez mennyiben igaz, ezt majd Önök, olvasóink döntenek el. Mi optimisták vagyunk. ... Szerkesztőség

A példakép

A fejlődő rákoskeresztúri elágazásnál, közel a buszmegálló végállomásához egy alig 12 éves kisfiú várakozik. Nemsokára megjelenik mellette egy 40 év körüli motoros férfi. Motorját le sem állítja, csak lehajol a fiúcskához, megcsókolja, a markába nyom valami csomagocskát, aztán elbúg motorjával. Már többször látam ezt a jelenetet a busz ablakából, csak soha nem figyeltem fel rá. S most is itt várakozik ez a gyerek, kíváncsi is tette. Hozzálépek:

— Fiacskám, ki volt ez a motoros bácsi? — kérdezem tőle.

Azzal megpacskolom barátságosan a nyakacsáját, s úgy látszik, máris bizalmába fogadott. A szeme állása még azt is mutatja, hogy örül az én megjelenésnek, mert végre van valaki, akinek elmondhatja az ő nagy titkát. Ki is önti a lelkét:

— Apukám volt. Tetszik tudni, el akar tőle válni anyukám. Mert a nyáron apu mérgében a falhoz vágta a likőröskészletet. Hát ezen összeveszni... Én azóta csak így tudok találkozni apuval. Minden nap kapok tőle néhány csokoládét. Mert szeret engem, én is szeretem, de anyut is.

Nahát, még ilyen, összeszorul a torkom. Karon kapom, sétálgatok vele az új nagy posta, meg az új OTP épülete előtt. A kisfiú rám néz, és ömlik belőle a titkos gondolat:

— Terveim vannak, bácsi! Nem engedem, hogy külön éljenek! Ugye, ne engedjem, hogy elváljanak? Minden csokit, amit aputól kapok, elhordom Rákoshegyre, a Sallai bácsihoz. Ő órák, okos ember. Már 1450 forint áru csokim gyűlt így össze tavaly ősz óta. Ma este ad érte Sallai bácsi egy gyönyörű likőröskészletet, sokkal csillogóbbat, mint amilyent apu a falhoz vágott. A Sallai bácsi is szeretné, ha apukám és anyukám között visszaszarné a dolog. Mert nagyon jól ismeri őket, anyukám már húsz éve postás.

— Nagyon szép terv. És odaadod a készletet anyukádnak, ugye kisfiam?

— Már hogy adnám! Csak odaállok anyukám elé, amikor hazajön a postáról úgy öt óra körül, és ezt mondom neki: „Apukámmal találkoztam az elágazásnál, és kéri anyukámat, tessék kijönni holnap délután hat órára ide, az

elágazás posta felőli oldalára békülni, mert személyesen akar átadni apu anyukának egy szép likőröskészletet.

— De ez nem így van, mert nem apukád küldi.

— Az mindegy, mert mégis csak az ő pénzéből, a sok-sok csoki árából van. Én majd összeboronálom őket.

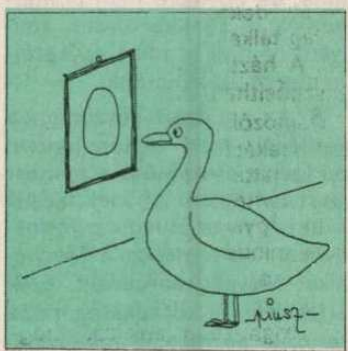
— Te aztán kisfiam igazán aranyos példaképe vagy az ilyen korú, ilyen sorsra jutott gyerekeknek.

Kézet fogok vele, belecsap a tenyerembe, fellép egy 98-as buszra, és elúg Rákoshegy felé, a Sallai bácsihoz.

Másnap délután hat órára a kíváncsiság vitt el az elágazáshoz. A busz ablakából látom, hogy ott áll az egyik kerges törzsű ósfa mellett egy motoros férfi, de az én kis pajtásom nincs sehol. Hanem a férfi nagykomolyan beszél egy fiatal asszonykával. Az rá-rápislog a férfire, de látszik rajtuk, hogy nem állják egymás tekintetét. Csak a motor kormányát babrálják. Vagy néha az eget nézik. Most az asszonyka merészen rámeresztli szemét a motorosra, mire az visszamosolyog, s csendesen elindulnak, egyik a motor bal, a másik a jobb kormányát fogva. Ballagnak Rákossaba felé, míg bele nem olvadnak az összeölelkező fák lombjába.

Ekkor kivágódik a közeli rákoskeresztúri új nagy posta ajtaja, s kipirult arccal, csillogó szemekkel kiugrik rajta egy 12 év körüli kisfiú. Átszáguld az úttesten, át a fékező gépkocsik között, majd fától fáig osonva megy a motort toló boldog pár után.

Dénes Géza

Ifjúkori kép

TÓTH PIUSZ ISTVÁN RAJZA

Nagymama igényelte, unokája megkapja(?)

A Magyar Távközlési Vállalat budapesti ügyfélszolgálati osztályán beszélgettünk dr. Pfléger Ernőné főmunkatárssal, arról, hogy a posta utódvállalata miként alakítja üzleti stratégiáját annak érdekében, hogy minél többen és minél gyorsabban juthassanak a várva várt telefonvonalhoz.

— Mi a várakozási csúcs?

— Van olyan igénylőnk, akinek a nagyszülei adták be a kérelmét, és a várakozó már felnőtt állampolgár.

— Önök korábban mintegy hatósági jogkörrel gyakorolták. Most egyértelműen szolgáltatóvállalat lettek. Mit jelent ez egy igénylőnek?

— Sok mindent. Igazgatóságunk középfokú szervezet. Javult, illetve egyenrangúvá vált kapcsolatunk a telefonigénylőkkel. Mindenki azonos igénylőlapra adja be kérelmét, egységes az elbírálás módja és annak elve.

— Mi ennek a törvényi garanciája?

— Az 1991. I. 18-án életbe lépett 12/1991. sz. kormányrendelet.

— Mit tartalmaz ez, amit mindenki tudnia kell, aki önközhöz fordul?

— A telefonigénylés az igénylőlap beadásának napjával lép érvénybe. Ekkor előjegyezzük és besorozjuk az igényt.

— No, ez az, amit kérdezni akarok: kit, milyen sorrendben és szempontok alapján sorolnak be? Van-e jogszabályi „kivételzés”, vagy más — szerzett vagy vásárolt — előny?

— Ismétlem: a sorszám a beérkezéssel kezdődik. Nincs szociális, korábbi kitüntetésekkel járó, hivatali beosztással járó elsőbbség.

— Valamilyen csak van...

— Igen. Létezik megkülönböztetés. A hivatkozott kormányrendelet alapján elsőbbséget élveznek a következők: az egészségügyi, életvédelmi szervezetek, a központi államhatalmi és igazgatási intézmények, az önkormányzatok, a rendőrség, tűzoltóság, a külképviseletek és a közszolgálati szervezetek. Ezeket követik az oktatási intézmények és a honvédség.

— Netán pártok?

— Ha a parlamenti pártokra gondol, vagy azok funkcionáriusaira, akkor azt mondom, hogy rájuk nem vonatkozik.

— Szervek vagy személyek számára biztosítják az elsőbbséget?

— Szervezetek, illetve a szervezetek által megjelölt személyek számára, amennyiben a munkáltató vállalja a közületi feltételeket.

— Egyéb elsőbbségek?

— Az újonnan beérkezett egyéni vagy közületi állomások létesítését megelőzően a házón kívüli áthelyezési kérelmek. Ilyen például a lakásváltoztatás.

— Végül is a telefon személyhez vagy helyhez kötött?

— Mindkettőhöz. Ha telefonos lakásból telefonosba költözik valaki, az egyértelműen jogfolytonosság. Ha a területéhez kapcsolódó műszaki feltételek megengedik a beszerelést, az is evidens. Ha valaki telefonos lakást ad fel, az is előny. Elvez.

— Milyen a lakossági megítélése ennek a nem lévő, am mégis létező, az új igénylők szempontjából diszkrimináló — elbírálási módnak?

— Eltérő. Nyilván mindenki ragaszkodik a már megszerzett jogához. Akinek pedig ilyen nincs, az elégedetlenkedik.

— Tudom, van anyagi előny is...

— Igen, de ez nem kenőpénz, ha arra gondol. Akinek telefont

szerelünk, az beruházási hozzájárulást fizet (fővonal esetén a lakosság részére 12 ezer, ikerállomásonál 8 ezer, közületek részére pedig 90, illetve 60 ezer Ft). Am azt is hangsúlyozom: a közületi igény továbbra is előnyt élvez a magánszeméllyel szemben, kivéve, ha az állampolgár telefonjának áthelyezésére vár.

— Kérheti-e szerv vagy vállalat magánszemély részére a tulajdonában (bérleményében) lévő lakás telefonnal való felszerelését?

— Igen. De ebben az esetben mi nem a magánszeméllyel, hanem a működtető szervezettel állunk jogviszonyban, mind az elsőbbséget, mind a költségeket illetően. Ez a vonal nem lakáshoz (helyhez), hanem céghez kötött. Ha valakinek az ilyen jellegű jogsultsága megszűnik, akkor a vonalat is áthelyezzük, illetve a munkáltató kérésére elveszük tőle.

— Beszéljünk az iroda munkájáról. Hány aktájuk van, hogyan fogadják az ügyfélrohamot?

— Nem tudok konkrét számot mondani az aktákról. Az tény, hogy számuk nem csökkent. Évente mintegy 10 ezerrel nő az új igények száma. A tavalyi év kiemelkedő volt, a privatizációt követően megugrott a közületi igények száma. Ez érthető, hiszen egyetlenegy cég sem élhet meg telefon nélkül. Ha azt veszem alapul, hogy egy vállalat négy részre „szakadt”, akkor az minimum nyolc új vonalat jelentene. Hiszen egy vonal nem vonal.

— Mennyi a várakozási idő ma a fővárosban?

— Jelenleg az átlag 13 év. Ebben a közületek és a magánfelek is benne vannak.

— Mi van akkor, ha valaki befizette az összeget, de az áthelyezést nem tudják megoldani?

— Kérésére visszakapja a pénzt, vagy átminősítjük, tehát „újként” áll sorba.

— Csúszópénz, egyéb...

— Nincs rá mód. Olyan van, hogy egy-egy ügyintéző rosszul minősít egy kérelmet. Am az ellenőrzés során felszínre kerül a hiba.

— Hogyan lehet meggyőződni arról, hogy ki hol áll a „toplistán”?

— Bárki ellenőrizheti a sorszámát, azt, hogy ki és milyen jogcímen előzi meg. Természetesen az előtte-utána állóról nem adunk ki név szerinti információt, csak számot. Ez személyiségvédelem.

— Úgy tudom, van konkurenciájuk.

— Sajnos, igen. Egyelőre a X., XVII., XVIII. kerületben alakult meg az Első Pesti Telefonszolgálat Rt. Ők 1993-ra garantálják a vonalat. A MATÁV ebben csak részvényes.

— Mi a „trükkjük”?

— Azt hirdetik, hogy aki 3 részvényt (ár: 10 000.—) vásárol, az rt.-tag lesz. Ebben az esetben nem kell kifizetnie a 15 000 Ft-os szerelési költséget. A belépési díj 30 000 Ft. Tehát 60 000 Ft-ot fizet, és a részvények után még nyereséget is kap. A vásárolt részvények árával csökkentheti személyi jövedelemadó-alapját.

— Valódi konkurencia ez?

— Nem valószínű, mert egyre kevesebb a fizetőképes ember.

— Önök mit ígérnek a kispénzűeknek?

— Azt, hogy 1996-ig minden igényt kielégítünk.

— Mi erre a garancia?

— Azt nem tudom, de remélem, lesz annyi pénze a MATÁV-nak, hogy ezt megvalósítsa. Az önérsz fejlesztés ma előtérbe került, de nincs mindenkinek több tízezer forintja. Akik viszont már 30 éve várnak, azok többnyire hajlandók áldozni erre. Amióta naponta nyitva tart irodánk, érzékeljük, hogy egyre csendesebbek az emberek. Ez azt bizonyítja, a kispénzűek arra várnak, hogy a MATÁV hagyományos módon oldja meg telefonhoz jutásukat. Akik maradtak, azoknak az igénykielégítésére talán elég a beigért fél évtized. Bizva persze a műszaki fejlesztésben, a további önérszben és a beruházásokban.

— Budapest jelenleg még 251 000-en várnak telefonra. Az ő telefonellátásuk fél évtized alatt nem elképzelhetetlen.

Hunyor Zsolt

delmi jóváhagyásra bizottsági vizsgálatot rendelt el, melyet Hegyi Ferenc, a tanács, és Vajda Ferenc, Szepesi megbízottja végzett el 1707. május 15. és június 15-e között. A bizottság bejárta az északi fővonal 26 postahelyét, és meghallgatta a panaszokat. A tapasztaltak képet nyújtának a postások gondjairól, a háborús károkról, a róluk való gondoskodásról.

A megyszói postán nemes Tólos Péter elpanaszolta, hogy négy hónap óta nem kapott fizetést, a pénz elértéktelenedése miatt szolgál számára posztót, lovainak patkolására vasat nem kap, ami miatt szolgát (kocsist) nem tarthat, lovai lebénulnak.

Vilmány postamestere, nemes Németh Jakab panaszokdott egy kassai ismeretlen nevű könyvkötőre, akit Tokajig, majd onnan vissza olyan iramban kellett szállítani, hogy egyik lova, mely megért volna 50 rénes tallért, megdöglött, a másik pedig csikáját elvetette. Hosszú idő múlva kapott lovakat 35 forint ráfizetéssel. Rabutin (1706 őszén) átvonulása során mindenét felégette, szénát, abrakot a vármegyei kassából nem kapott, ennek ellenére szállított Kassára két postányit (32 km) Megyszóig, mely azelőtt két postamérőföldnyire volt, most csak másfél (24 km) postányira fizették.

Amióta híven, tehetségével szolgált, 15 lóva döglött meg. A nemes vármegye az előző másfél évi szolgálataért hét szekér szénánál, hét kassai közből (125 kg) búzánál, tíz köbből zabnál és 24 forintnál többet nem adott. Csak lovakban, kocsikban, szerszámokban 700 rénes ezüst tallér kára keletkezett, annyira jutott, hogy maradvány értékeit eladva szerez magának kenyérre valót.

A szinai volt postamester, nemes Ebert Antal arra panasz-

kodott, hogy működése alatt a postánál használt lovait, szerzőségeit és egyéb eszközeit az ellenség elpusztította. Működése során keletkezett 3000 forint kára miatt a szolgáltatást abba kellett hagynia, most alig tudja a maga életét fenntartani. A vármegye most is két szekér szénájával tartozik.

A kassai postamester, nemes Zsigmond vallomása szerint, mielőtt a német Kassa alá jött volna, Károlyi Sándor generális kivitte a táborba nyolc lovát három szolgával. A szolgálat alatt két lóva megdöglött, melyek egyenként 85 ezüst pénzért értek. E szolgálat alatt házánál kocsijaiban, egyéb jószágaiban 300 forintnyi kára volt. Megemlítette, hogy a Radics András regimentbeli Rósa Mihály Sepeisi úgy hajította lovait, hogy útközben az egyik megdöglött. Mivel nem volt fűvellő rétje, lovait másfél mérőföldre kellett küldenie. Emiatt a kúrirokat gyorsan nem tudta továbbszállítani, s ezért kemény, rút szidalmakat kellett gyakran szenvednie.

A postások körében nagy tiszteletben álló löcsei postamester, Dévai Ádám elmondta, hogy négy vonalon (irányba) is szolgált, kettőnél többre fizetést mindeddig nem vett fel. Kevés fizetéséből arra sem tellett, hogy cselédjeinek ruházatot, lovainak szénát vegyen, zabot szerezni nem tud. Kérte fizetésének emelését, és, hogy annak felét ezüstben adják. 1705 és 1707 között sok futár, staféta veres rézpénzzel fizetett, kér engedélyt, hogy ezüst-re válthassa.

Szepesi főpostamesterre panaszkodott a rimaszombati postamester, nemes Némethi András, mivel két hónapja szolgált, és tíz forintnál többet a főpostamester nem adott neki. A kúrirok és staféták után járó

fizetésének a felét Szepesi kitörölte, járt volna 133 forint, de 60 magyar forintnál többet nem kapott.

Szepesi ellen tett nyilatkozatot az edelényi Farkas Tamás is. Egyszer Szepesi a posta lovain a maga dolgában járt, útközben egy ledől fa akadályozta a továbbjutást, mivel nem mehetett mindjárt, úgy elverte a kocsit hajtó postamestert, hogy az „legalább két hétig viselte kékít.”

A jegyzőkönyvi vallomások után rövid összefoglaló jelentés készült a fejedelem számára, aminek alapján az felmentette Szepesit tisztsége alól, és elszámolásra kötelezte.

Amiről a paleták beszélnek

Szepesi leváltásával új korszak kezdődött a Rákóczi-posta történetében. Utóda Kosovics Márton kisvárdai birtokos, máramarosi hadbiztos, a hadi tanács titkára. A Gazdasági Tanács a leszűrt tapasztalatok alapján Kosovicsnak 1707. augusztus 5-én új, 27 pontból álló „Instruktót” adott, ebben Kosovicsot Magyarország postaigazgatójának nevezi ki, Erdélynek, a Partiumnak külön főpostamestert adott, külön 30 pontos alaprendelettel. Kosovics nagy igyekezettel fogott hozzá a postaügy rendezéséhez, szomorú tapasztalatait Bercsényi Miklós főgenerálisnak, a fejedelem helytartójának írásban jelentette, és kérte, hogy a postások fizetését néhány negyedévben ezüst pénzben adják ki, a postalegényeknek pedig ruhára való posztót utaljanak. A tett intézkedéseknek meg is lett a kedvező hatása.

A szabadságharc postájának működéséről Kosovics Márton postaigazgató idejéből

(1707—1710) maradt meg a legtöbb emlék. A szállított postanyag mellé szállítóokmányt kellett vinni, amelyen az érkezési, indítási időt feljegyezték. Ezt nevezték paletának. Az ordinária vagy staféta útjába eső postamesterek, veredáriusok a rajtuk áthaladó posta érkezésének és továbbításának napját, óráját feljegyezték a paletára, majd a maguk diáriumbába. Ebből ellenőrizhető volt a járat működése. Izeltől néhány paleta adatai. Dévay Ádám löcsei postamester ordináriája (szerdán és szombaton indított rendszeres postajarat): 1708. augusztus 16-án Löcséről Egerbe menet 14 postaállomást érintett, ugyanennyiszor váltott lovat. A megtett út 270 km volt, ehhez a postának 46 óra volt szüksége.

1708. június 5-én az ordinária Tokaj—Eger közötti 165 km-t 27 óra alatt tette meg, amiből 23 óra volt a tényleges menetidő, az átlagsebesség 7 km/óra volt. Érdemes fordításban olvasni a paleta szövegét: „Ezen, a nemes ország ügyében Egerbe küldött ordináriát postamester és veredárius uraimék nappal és éjjel minden késedelem nélkül, amilyen gyorsan csak lehet, súlyos büntetés terhe alatt továbbítsák. Tokaj, 1708. június 5. Továbbította délelőtt 11 órakor Pipkay János postamester.”

Kosovics Márton postaigazgató — aki a szabadságharc alkonyuló szakaszában a főpostamesteri címet használta — érdeme, hogy működésének idejéből nagyszámú levelezést, paletát őrzött meg és juttatott a fejedelem okmánytárába. A gazdag okmánytárat sok évtized múlva a Rákóczi család a Magyar Tudományos Akadémiának adta át megőrzésre, ahol azt Thaly Kálmán feldolgozta és közzícsé tette.

dr. Kamody Miklós

Vállalkozni pedig kell

Pécs városa éveken át szerettemre fittyet hányva, minden alkalommal olyan ronda esővel, zimankóval fogadott, hogy már-már kezdtem leírni. Február végén, mostani ott-jártamkor aztán pótolt mindent. Csodálatos napsütés, mosolygós emberek, s ami szintén nem utolsó dolog, tiszteletet parancsoló gazdasági eredmények a Távközlési Vállalat háza táján.

* * *

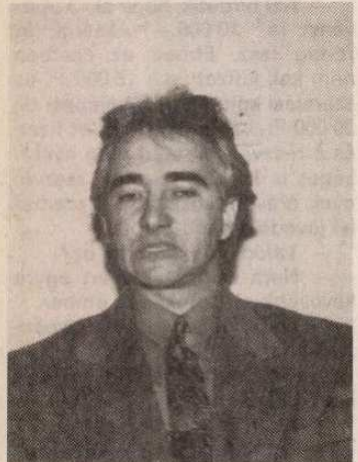
Nincs egy éve, hogy egy Joe Szabó nevű, elszármazott hazánkfi igen kedvező ajánlatot tett telefonügyletek fejlesztésére, s minden olyan szépnéki tűnt, mint a mesében. Szegény Joe úr azóta már az égi telefonvonalat használja, a Centrophon Kft. ennek ellenére létrejött, sőt úgy tűnik, olyan repülőrajtot vett, mely több mint biztató. Lehet, hogy okos átcsoportosítással, piaciorientált szemlélettel, jó értelemben vett vagánysággal, egy negyven év körüli vezető, irányító generáció megvalósít egy újfajta magyar csodát?

Elhithető erejük, mindenre gyorsan reagáló képességük már jelez valamit, s egyre csak azon medítálok, vajh' hol tanulták? Vélhetően még valamiféle úgynevezett pártállami iskolában, ahol azért — a jelek szerint — volt egy-két olyan ember, ki az akkori körülmények között is többet tudott adni, mint pár mostani, handabandázó nagyokos.

* * *

Boross László, ügyvezető igazgató és Kapeller János, műszaki igazgatóhelyettes kora délelőtt is olyan, mint aki egy parlamenti fogadásra készül, vasalt, derűs és optimista.

B. L.: — Az a vállalkozó, aki nem optimista, az ne vállalkozzon. Az elmúlt évben 46 millió tiszta nyereségünk volt, de ez a jövőben nyilván nem tartható, nyereségesek leszünk ezután is, de az arányok mások lesznek.

Boross László

Kapeller János

K. L.: — Autókat vettünk, s ezután nem bérelünk. Ez 5 éves távatban havi 700 000 forint megtakarítást jelent, s azzal is autónként 100 000 forintot nyertünk, hogy ez az elmúlt év decemberében történt.

— Ezt bankhitelből tudták megvalósítani?

B. L.: — Nem, saját erőből.

— Ezek szerint nem tartoznak senkinek?

B. L.: — Az égvilágon senkinek. Inkább nekünk tartoznak, de mi olyan helyzetben vagyunk, hogy a Magyar Nemzeti Banktól kaptunk egy azonnali inkasszólehetőséget.

Schreier László

K. L.: — Februárban kezdtük el a saját önálló számlázást — eddig ez a Távközlési Vállalat feladata volt —, s bár már 6 millió forint beérkezett, tudjuk, hogy mi az inkasszálsáskor nem tudunk olyan súllyal fellépni, mint a MATÁV. Már van olyan cég, amelyik az elvégzett munkáért az írásbeli megrendelés ellenére sem hajlandó, vagy inkább nem tud fizetni. Sajnos, ügyvédet is kénytelenek leszünk foglalkoztatni, mert a behajtás már nem a mi területünk.

B. L.: — Gondolkozunk olyan konstrukción is, hogy annak a vállalkozónak, akinek nincs tőkéje, megelőlegezzük az alközpont telepítésének díját, hiszen erre egyelőre mi rendelkezünk megfelelő anyagi háttérrel. Természetesen úgy, hogy a karbantartási díj magasabb lesz, de ő ezt már költségként tudja elszámolni. Nagyon fontosnak tartom mindenki tudatosítani, mi szolgáltatócég vagyunk.

— Igen, ez teljesen logikus, s ennek látványos hangsúlyozásának egyik módja az is, ahogy dolgozóikat felöltöztették, autóikat „kidekorálták”. Schreier László, szakszervezeti titkár mondta el nekem, hogy erre ruhapénzt kaptak. Ez nagyon jó, s nyilvánvaló szükségszerűség. De azt is elmondta, a kollektív szerződés még nincs kész, s a dolgozók nehezményezik, hogy nem kapnak távbeszélő-kedvezményt.

B. L.: — A ruha, az úgy vélem, teljesen világos ügy. Ha egy cég ad magára, lehetetlen-

ség, hogy a vevő előtt megjele-
nő képviselői toprongyosan jár-
janak. A szociális juttatások kör-
rét meg úgy intézzük, hogy ös-
szevontuk az ebédpénzt, s meg-
lehetősen nagy összeget fizetünk minden dolgozónknak — hangsúlyozom mindenkinek —, mert méltánytalannak érez-
zük, hogy akinek pl. nincs tele-
fonja, ezért bármiben is hát-
rányt szenvedjen.

— Végezetül kanyarodjunk
még vissza a szakmához. Any-
nyiféle készüléket, rendszert lá-
tok, hogy zsong tőle a fejem.
Önöknek nem gond ez?

K. L.: — Természetesen
igen, de egyelőre nem erőtet-
hetünk rá senkire olyant, amily-
ent nem akar, mert egykettő-
re piacot veszíthetünk.

B. L.: — Azért köszönöm a
kérdését, mert elmondhatom,
mi igenis szeretnénk a magyar
ipart támogatni, s jónak tartjuk
a hazai, ilyen jellegű gyártmá-
nyokat, nevezetesen a Mecha-
nikai Művek készülékeit. Ezek
árfekvése a közepkategóriába
tartozik, de igen jó minőségű-
ek. Összegezve tehát: mi sze-
retnénk védeni a magyar ter-
mékeket, s ezt komolyan gon-
doljuk.

— Tudja, azon túl, hogy önök
ezt így gondolják, állami szin-
ten is tenni kéne valamit, ennek
pedig kevés jele van. Természe-
tesen nem hatalmi szóra gon-
dolok, hanem valami olyasmire,
ami 100 évre is visszavezethető,
mikor a magyar reformpolitiku-
sok, Széchenyi—Kossuth—De-
ák a magyar termékek vásárlá-
sára buzdított, s tett is érte.
Annyit beszélünk mostanában
nemzeti öntudatról, de ennek
egyelőre inkább csak a vadhaj-
tásait tapasztalhatjuk. Ebben
a kitarulkozott, szabad világban
nem nagyon vesszük észre,
hogy a távol-keleti „kis tigrisek”
mellett mi így csak picit cicák
maradunk, s mentsen Isten tő-
le, hogy ne girhes macskákk...

* * *

Reiner Ágoston, a pécsi távközlési igazgató titkárnője min-
denesetre mindenféle értelemben
már nyugati megjelenést
képvisel, még akkor is, ha az
épület maga alighanem egyike
a régmúlt legszebb, patinás há-
záinak. Hogy aztán a köréje
épült és épülő új távközlési
épületegyüttesről 100 év múlva
hogyan vélekednek, csak sejté-
ni lehet. Amiben biztos vagyok,
ez az óriási tér olyan lesz, mint
az a bizonyos állatorvosi ló. Itt
aztán annyi stílus keveredik,
ember legyen a talpán, aki kiis-
meri magát.

— Igazgató úr! A távközlés
területén megfigyelhető a fiata-
lítás hullám, s úgy vélem, az ön
nem túl régi kinevezésében
szakmai tudásán kívül ez is sze-
repet játszott. Jól látom?

— Egyáltalán nem véletlen,
bár hozzáteszem, az életkort
nem tekintem önmagában ext-
ra tudásforrásnak, hanem az is
egy lehetőség. Inkább azt mon-
danám, a szétválás értelemsze-

rűen több új vezetői posztot te-
remtett, s az új vezetők már pá-
lyázat útján kerültek a helyükre,
nyilván erősen figyelembe véve
pl. a piaciorientált stílusú embe-
reket, s a fejlődés megkívánta
szemléletet.

— Akkor úgy fogalmaznék, a
fiatalos szemlélet a döntő, s
ezért itt és most elnézést kérek
minden idősebb kollégától,
hozzátéve azért, mert valaki lé-
lekben fiatal, de ne folytassuk...

— Erre csak egy példa: né-
ze meg a japán menedzsereket,
öreg, dörzsölt, tapasztalt urak.

— Kitérő példa. A dörzsölt-
ség ránk is jellemző, de egypár
hosszú hasonló dolog még
hibádzik... S hogy egy konkrét
ügynél maradjunk, itt, Pécsen
csak egy Kanadába származott
hazánkfi jelentkezett, s ő sincs
már...

— Mi meg maradtunk, s ma-
radtak a megoldandó felada-
tok.

— S egy beígért, három év
múlva kiteljesedő program,
mely szerint akkorra minden
rendben lesz.

— Ha minden nem is, de lé-
nyegében majdnem minden.
Valamit tudomásul kell venni:
nem lehet mindjárt az elején
látványos eredményeket várni,
a kapkodás sehová sem vezet.

— Hogy mennyire nem, van
egy, azt hiszem, jellemző pél-
dám, s ez pedig a keszthelyi te-
lefonügy. Az akkor írt megjeg-
yzéseimért volt, aki legszíveseb-
ben lenyagzott volna. Most mi
újság?

— Azt hiszem, ez rendező-
dött. A befizetett díjak 30 szá-
zalékát visszafizettük, eljárás-
unkat az illetékesek korrekt-
nek ismerték el. Én vettem
részét a „fórumon” — bevallom,
tartottam tőle —, de végül is
egy sportszerű légkörben zajló
esemény részese voltam, s ami
nagyon lényeges, a távközlés
hírneve sem szenvedett csor-
bát.

— Felejtük el, s tudom,
hogy nagyon általános kérdés,
de most hogy, s mint?

— Általános, de mögötte
nyilván az van, hogy ugyebár
nem kell minden üzletágot vál-
lalkozásba adni, s csak a külföl-
diekre számítani. Ahhoz vi-
szont, hogy a fejlődést felgyor-
sítsuk, előbb vagy utóbb külföl-
di tőkére van szükség. Szakmai
befektetőkre, s ezt valamiféle
versenyzetetéssel gondoljuk
megoldani.

— Mennyire önállóak önök?

— Ez mindig nehéz kérdés
cégünk életének, mert sok
megközelítése van. Nyilván egy
országos cég nem ad hatáskört
a területének olyan pénzügyi,
vállalkozási tranzakciók lebo-
nyolítására, ami egy önálló vál-
lalkozónak lehetséges. Ugyan-
akkor megvannak ennek a ma-
ga előnye, mert maga a cég tő-
keerős, és mint ilyen, kedve-
zőbb tárgyalási pozíciókat tud
szerezni. Úgy a hitelpiacon,
mint az eszközberendezési for-
rásokon. Igazságtalan lennék,
ha azt mondanám, a felső irá-
nyítás lenne működésünk aka-
dály. Nagyon sok dologban

Reiner Ágoston

szabad kezünk van, s nagyon
sok függ a saját ügyességün-
kön és fantáziánkon. De a teljes
önállóság sok szempontból
végzetes lehet. Ezt tudomásul
kell venni.

— Beszélgetésünk elején
egy új feltörekvő menedzs-
szemléletű generációról kér-
deztem, akik nyilvánvalóan el-
képzelések tömegével ülnek le
írásztalukhoz, néha már az
elején kitörési kísérletekkel,
amelyek szerintem teljesen ér-
thetőek.

— Személy szerint megtsi-
tel azzal, hogy kézzel tudja ta-
pintani ezt a szemléletet. Ezt az
élet és a szakma követelményei
hozták létre, s visszatérve az
önállóságra — mely szerintem
filozófiai kérdés — sokan hivat-
koznak arra saját tehetetlenség-
gükben, fantáziátlanságukban,
hogy megkötik őket. Ezzel
szemben nagy az önállóságunk
az üzleti kapcsolatok teremte-
sében, a külföldi kapcsolatok
felvételében, a befektetőkkel
való tárgyalásokban, s a közös
vállalkozásokban az önkor-
mányzatokkal. A végső dönté-
sek meghozatala nem itt törté-
nik, de ez teljesen érthető. Egy
ilyen országos ellátó cégnél, is-
mételtem, ez teljesen illogikus
lenne.

* * *

A pécsi távközlésiek másik,
esetleg kft.-vé alakuló részlege
a Hálózatépítő Üzem, melynek
márciustól új ügyvezető igazga-
tója van Matuz Ervin személyé-
ben. Horváth Géza, a korábbi
vezető más munkaterületre ke-
rül, de értelemszerűen az el-

múlt év változásairól még ő be-
szél.

— A Hálózatépítő Üzem
Nagy megyében — Zala, Tolna,
Somogy és Baranya megyében
— dolgozik, fő tevékenysége az
építés, s a múlt évben saját vál-
lálásban előfizetői leágazások
építése, állomások üzembe he-
lyezése, illetve tervezési felada-
tok végzése. Azonkívül augusz-
tus 1-jétől az önelszámolás ki-
alakítása. Az elmúlt évben háló-
zatos termelésünk az előirány-
zott 336 millió helyett 355 millió
forint lett.

— Ez ha jól számolom, mint
egy 70 millió forint nyereség...

— Igen, és hozzátenném,
csökkentett létszám mellett.

— Ön szerint mi eredmé-
nyezte ezt?

— Egyrészt a magasabb díj-
szabás, de nem ez a jellemző,
hanem pl. az, hogy nőtt az egy
főre eső normatjeljesítés is. Ami
még lényeges, a határidők be-
tartása végett idegen munka-
erőket is igénybe vettünk, ez
+100 millió forint teljesítményt
jelentett, de jóval olcsóbb nor-
maórában.

— Nyilván itt nem szakmun-
káról van szó, pontosan fogal-
mazva arról, hogy az önök szak-
munkásai nem kényszerültek
pl. árokásásra; ezt más vége-
zte.

— Jól értette. S ezeket ver-
senyztettük, s a legelőnyö-
sebb ajánlatot fogadtuk el.

— Ön 1972-től volt vezető,
amiket eddig elmondott, tiszte-
letet parancsoló eredmények.
Miért van szükség az ön távo-
zására? Fogalmazhatok úgy,
hogy a jövőben még nagyobb
feladatok következnek — ez

egyébként nyilvánvaló — s eze-
ket ön már nem tudja megoldá-
ni?

— Igazgatóságunk az üze-
met még versenyképesebbé és
piacképesebbé kívánja tenni, s
ezért pályázatot hirdetett, s én
nem pályáztam.

— Megsértődött? Ne hara-
gudjon, de ezen sem csodál-
koznék...

— Szó sincs ilyesmiről. 35
éve dolgozom a postánál, túlsá-
gosan összenőttem az üzem-
mel, túlságosan is postás va-
gyok ahhoz, hogy a mai, vállal-
kozó szellemnek megfelelően
át tudjam venni a mostani ke-
mény vonalat.

— Kedves Matuz úr, ön jó-
szerivel egy öngyilkossággal is
felérő nekifutás alanya. Már-
cius 1-jétől üzemvezető, s ha
minden jól megy, július 1-jétől
igazgató.

— Talán szeretem a kihíváso-
kat. Erre az évre 385 millió for-
int árbevételre terveztünk 2,5
százalék nyereségtartalommal.
A kft.-vé való alakulás feltéte-
leit most mérjük fel. A MATÁV
nem tilthatja meg senkinek,
hogy olyan jellegű munkát vál-
láljon, amilyent mi végzünk.
Hogy a piacon versenyképesek
maradjunk, rugalmasabbá kell
válnunk, s ezt egy kft. keretén
belül jobban meg tudjuk tenni,
mert a költségeket csak így le-
het leszorítani.

— Egy új vezetőt, tapasztala-
taim szerint nem mindig fogad-
nak a kapuban kenyérral és só-
val...

— Szeretném, ha megjelen-
ne: köszönettel tartozom Hor-
váth kollégának, aki mindenben
maximális, korrekt segítséget

nyújtott nekem. E nélkül az el-
következő három hónapban
képtelen lennék bármit is elér-
ni... Úgy érzem, jó szakembe-
rekkel találkoztam, s alapvető
személyi változásokat nem is
kívánok.

— Ez eddig gyönyörű, de
tartok tőle, azért egy-két prob-
léma adódott...

— Természetesen. Ilyenek a
gépi eszközök. Ez évben pl.
mintegy 20 millió forintot kell a
gépkocsikra kifizetni. Ha ezek
nem ilyen elavultak lennének, 9
millió forint megtakarítást ér-
hetnénk el. Az üvegszáltechni-
ka továbbfejlesztése is tökéigé-
nyes, kérdés, kapunk-e erre
pénzt. Összegezve, minden
azon múlik, hogy indítanak el
minket, s attól kezdve már min-
den rajtunk múlik. Ami már biz-
tos, a MATÁV 200 millió forint
értékben garántál munkát.

— A jelek szerint július 1-jé-
től a Hálózatépítő Üzem kft.
lesz. Sok minden változik majd,
de esetleges elbocsátásokról
még kevés szó esik. Mit tehet
ilyenkor Rausch Attila, aki a
szakszervezetet képviseli?

— Egyelőre úgy látom, hogy
ebben jelentős változás nem
lesz. Ami feltétlenül szükséges:
dolgozóink gondolkodásmód-
ján is változtatni kell. Az biztos,
hogy az emberek félnek, s en-
nek az is oka, túlságosan sok az
országban a negatív tapasztalat
az átszervezésekkel. Én bízom
a jövőendő új vezetésben, s re-
mélem, a 100 főt meghaladó
szakszervezeti tagságunkat
nem éri méltánytalan intézke-
dés, s kenyértörésre nem kerül
sor.

V. A.

A déli végeken

„Csak a küszöbötmet találjam meg” — mondja egy Horvátországból menekült öregember a szigetvári vár napsütötte udvarán, mikor Szabó Jenővel, a helyi postahivatal vezetőjével pár perces sétát teszünk a városban, s úgy érzem természetes, hogy ide is eljöttünk.

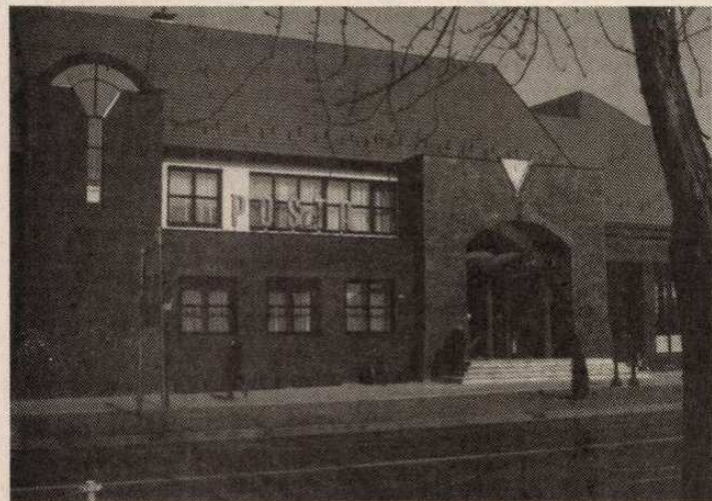

Szabó Jenő

Előzőleg a hivatalvezetővel arról is beszélgettünk, hogy mennyiben befolyásolták a jugoszláviai események a posta életét, bár Szigetvár viszonylag kevés menekültnek ad — reméljük ideiglenes — otthont. Az itt tartózkodók többsége az Eszék melletti Szentlázslórról érkezett, abból a faluból, mely gyakorlatilag az enyészete. Azt viszont nyilvánvalóan megpróbálták, hogy az otthonmaradókkal kapcsolatot teremtsenek, s ez csak postai úton lehetséges. Ez valóban így van — mondja Szabó Jenő —, érkeznek levelek, s mi örülnénk a legjobban, ha ez minél több lenne, mert konzolidáltabb viszonyokat jelentene.

A szigetvári vár turisztaszállójában majdnem kétszázan tartózkodnak, java részük idős ember, akik, bár ellátással tökéletesen elégedettek, mégsem kaphatják meg azt a törődést, melyet a szigetvári posta 54 nyugdíjasa élvez.

Kiss István szb-titkár elmondásából olyan széles körű segítő(?) program bontakozik ki, mely előtt le a kalappal. Szerepel ebben óévbúcsúztató, rendszeres színházlátogatás Pécsen, külföldi utazás, s ami talán még fontosabb; állandó odafigyelés. Nem hiném, hogy Szabó Jenő is azért beszél az aktív dolgozók egymást segítő és megértő tevékenységéről, hogy engem áltasson. Biztos, hogy igaz, még akkor is, ha egy ilyen kisvárosban majdhogynem természetes az ilyesfajta összetartás.

Az új posta Barcson

A mohácsi „postaerődítmény”

„Érdekes” módon Endrődi László, Barcs nemrégén megnyitott „szuper” hivatalának vezetője is ezt hangsúlyozta, azután, hogy belépésemkor szemmel láthatóan mindent kívánt magának, csak újságíró nem. Hamar tisztáztuk, én ezen egy csöppet sem csodálkozom, mert én sem rajonganék azért, ha jó pár évig felém sem néznek, aztán egyszerre úgy öntenek el érdeklődéssel, mint a kiáradt Dráva. Endrődi László megnyitva három olyan dolgot mondott, amely lehet frázis, lehet ezerszer elkoptatott, de én mégis úgy érzem, sohasem kiiktatható.

Egy kollektíva csak akkor ér el eredményeket, ha valóban az, s ebbe beletartozik a postás feleség máshol dolgozó férje is. Jó példa erre a hivatal megnyitására összehívták munkáját, a férjek bútorszerelő zsenialitása, ismerve a magyar bútortipar semmi sehoja sem passzol játékaikat. Másodsor: fabatkát sem ér a szakmai tudás, ha nincs mögötte emberség. S végül: a dolgozóknak érezniük kell, hogy a vezető nem önös célokért dolgozik.

Ismerős fogalmak? Bizonyára. Néha azért nem árt feleleveníteni, de ha mindenhol így van, szíves elnézésüket kérem...

Barcsról Mohácsra indulunk azon az országhúton, mely nagyjából a jugoszláv határ vonalát követi, s amelyen egyre jobban feltűnik az ilyenkor szokásos járókelő öregasszonyokon kívül a sok ténfergő férfiember. Nyilván munkanélküliek. A mohácsi postára belépve döbbenetes látványt fogad. Tatarozzák a hivatalt, de úgy, hogy az ügyfélforgalom egy percig sem szünetel. Festik a helyiségeket, betonozzák a padlót, a pénztártól alig 3-4 méterre légfúróval törlik a régi alapzatot. Összinté tisztelettel adózom a hivatal dolgozóinak, a főpénztáros aszszonyt pedig egyenesen csodálom. Ilyen körülmények között dolgozni, s nem tévedni, nem kis teljesítmény.

Hostok Ede hivatalvezető és Boncz Éva szb-titkár is arról beszél, ha kollektívájukban nem volna meg a tűrőhatáron felüli képesség, már rég elbujdostak volna.

Ottjártam másodnapján kezdődött a hagyományos mohácsi busójárás. A busók annak idején a törököket kergették el. Egy tatarozás felér egy busójárással. A mohácsi postások viszont nem törökök, s keményebb fából faragták őket.

Szerencsére...

— gh —

Kezünkben a készpénzforgalom 94 százaléka

A Magyar Posta Vállalat, bár vállalat, mégis az egyik legnagyobb lakossági és közületi pénzforgalmat lebonyolító cég. És akkor még nem szoltunk a Postabankról. Kováts Zoltán osztályvezetővel a vezérigazgatóságon beszélgetünk a posta bankügyleteiről.

— Mennyi az a pénzmennyiség, amelyet a posta „forgat”? —

— Óriási: kettőezer-hatvanmilliárd Ft fordult meg a postások kezében. Ha az ideai tervekre kíváncsi, akkor vissza kell nyúlni a múlthoz...

— Tegyük ezt!

— A posta pénzforgalma az MNB-ből nőtt ki. Azokat a funkciókat végeztük, amelyeket az MNB képtelen volt fiókhánya miatt lebonyolítani. Ez azt eredményezte, hogy be- és kifizetéseket a posta közvetített, bankhálózat nélkül. Azt is tudni kell, hogy ha ezt csinálja, akkor mégsem lehet ráfizetési szolgáltatás, vagy üzlet a postának.

— Melyek az 1992-es koncepciók?

— Onnan kell kiindulni, hogy ez egy tradicionális szolgáltatás, amely kialakult a Posta—MNB kapcsolat révén, aztán folytatódott egy állami vállalati konstrukcióban, és folytatódni kell ebben az új gazdasági rendszerben is.

— A bankon kívüli pénzforgalmat mégis a posta végezte és végzi ma is...

— Az 1980-as években félézett pénzügyi mechanizmus változásait a bankrendszer és a posta követni tudta, és tudja. Ez vezetett oda, hogy 1987-ben megváltozott a bankrendszer. Előbb jött a kétszintű bankrendszer, majd színre léptek a kereskedelmi bankok, ám mindezek ellenére senki nem nyúlt a posta bankszerepéhez.

— Miért?

— Valószínűleg hiányzott a készpénz. Ez pedig egyre fontosabb lett. Azért, mert a banki átfuttatás nehézkese, az inflációs hatás pedig fokozta az olcsó banki szolgáltatások iránti lakossági igényt.

— Amennyiben?

— A banki műveletek drágák lettek a lakosság számára. Azért, mert számszerűen sok, de összegében alacsony tranzakciókkal jár. Ezért költséges.

— Az állampolgárok többsége mégis a postához fordul. Miért?

— Az inflációs ráta ugyan évek óta magas, ezeket azonban mi is alkalmazzuk, érvényesítjük. Ismét azt mondhatom, hogy a kispénzű lakossági ügyletekkel a bankok azért nem foglalkoznak, mert a művelet önmaga is drága. A banknak az a kifizetődő, ha gazdálkodó szervezetek között, készpénz nélküli ügyleteket kis tétel-számban bonyolítanak nagy összegekben, és azok jutalékából élnek. Az a kifizetődő, ha betétszámlák vannak náluk és azokon nagy pénz van.

— Mi ebben a csúsztatás?

— Az olló. A betéti és hitelkamatok kétirányúságára gondolok. A lakossági pénzműveleteknél sok kis tranzakcióra, 100—1000 Ft-ra leosztani ezt, nem kifizetődő. Ezt a posta csinálja, és ez jó.

— Hova akar kilyukadni?

— Oda, hogy ha az 1987-es bankreform után, amikor logikusan bele kellett volna nyúlni az egész pénzügyi rendszerbe, és újra kellett volna gondolni nemcsak a jegybank és kereskedelmi bank funkciókat, hanem a teljes vertikumot, a postáig bezárólag, akkor ez nem történt meg. Mindenki hagyta, hogy a kispénzes pénzügyi tranzakciók milliói a postánál

maradjanak, hiszen azelőtt is ott voltak.

— Végül is önök darabszámában az élen járnak, az összegszerűségben pedig hátul kullognak?

— Ez így igaz. Általában egy ország pénzforgalmából 5—6 százalék a készpénzforgalom. Ez Magyarországon magasabb, de itt sem éri el a 10 százalékot. Ugyanakkor az is igaz, hogy találya a készpénzforgalom 94 százalékát a posta bonyolította le. A darabszám tekintetében pedig 7-8 százaléknyi a postára háruló forgalom. Ha ezt a bürokrácia oldaláról nézzük, akkor elmondható, hogy ehhez a lakosság ugyanannyi bizonylatot használt fel, mint amennyi bizonylat keletkezett a magyarországi összes pénzforgalomban. A Magyar Posta a múlt esztendőben mintegy száznegyvenkettő millió darab bizonylatot kezelte. Ez a nyugdíjutalványtól a befizetési lapokig terjed.

— Ez lehet öntörvényű mozgás, bizalom — mindkettővel lehet élni és visszaélni...

— A szolgáltatás lényeges elemének tartom a bizalmat. Ezt a posta 100—120 év alatt vívta ki. Úgy vélem, ez a bizalom egyben tőke is. Ennek megtartása egyik fő stratégiai bázisunk.

— Melyek a konkrét intézkedések a bizalom-megtartásához?

— A sok közül az egyetlen és legfontosabb, amit ki kell emelnem — és ezt kéri számom főnökök és ügyfelek —, hogy mennyi idő alatt teljesítünk mi egy szolgáltatást. A mai világban, amikor a pénz nagyon drága, s egyre nehezebb hozzájutni, az egyik legnagyobb problémánk a hosszú átfutási idő. A befizetés időpontjától a számlán való megjelenés időpontjához — egyszerű határon belül is — sok idő telik el. Példaként elmondható, hogy hibátlanul kiállított bizonylat leadása mellett, számítógépes feldolgozással is 3-4 nap. Hogy mikor megy a bankszámlára, az már attól függ, melyik bankhoz utaltuk a pénzt.

— Ön nem csúsztatja a késedelmet a bankok felé?

— Rossz a bankrendszer. Vannak olyan bankok, amelyek első vonalbeliek, — ha ezekhez mentek az utalások, akkor az másnap már a számlán van, ha fiókhoz utalták az már „rául”, ha pedig második vonalbeli bankhoz utaltunk — mint az OTP-hez pl. —, és ez a jellemző, akkor ez átfut az MNB-n, ezután kerül az OTP-hez, aztán az OTP-n keresztül is el kell jutnia az illetékes fiókhoz, mindez — a hozzánk érkező reklamációk alapján — elérheti a 2 hetet is.

— Ezeknek a retteneteknek milyen a százalékos aránya?

— Nem tudom. A mi felelősségünk az, hogy a jó bizonylatokat azonnal továbbítsuk.

— Az önök gépesítése ezen nem tud segíteni?

— Tavaly októbertől léptünk egy icipicit előre. Idén bővítünk, és május végén csinálunk számadást, felmérést, hogy ráfordításaink hoztak-e olyan eredményt, amivel ki lehet lépni a közönség elé. Úgy is mondhatnám, javult-e az imázsunk. Ha ez pozitív lesz, akkor az év második felében újabb, radikális változtatásokat valósítunk meg, komolyabb beruházást is végzünk. Amíg az első lépcsőben 10 milliós nagyságrendű a beruházás, addig a második lépésben ez több mint 300 millió forintot jelenthet.

— Mennyire profitcentrikus ez?

— A Magyar Posta állami vállalat, és nem ez az egyetlen

üzletága. Ám a vállalatban belül egyre jobban kirajzolódik önálló arculatunk. 1991-ben mi valamennyien személy szerint is érdekeltek voltunk abban, hogy az üzletág jól működjön. Jövedelmezőségi mutatónk legalább 10 százalék. Ez beszédes szám... Összehasonlításképp, a posta átlagjövedelmezősége 2 százalék körüli.

— Biztos, hogy ez jó az állampolgárnak?

— A mennyiségi többlettermelés időnként a pénzbefizető helyeken való sorbanállást jelent. Ez a befizetések volumenében több milliós többletet — illetve bevételt takar. Az is igaz, hogy kevés a személyzet az ablakok nyitvatartásához, s így nem volt megfelelő a kiszolgálás. Nem kertelek: közönségszolgálati oldalról roppant elégedetlen vagyok.

— Szóljunk végül a posta saját bankügyleteiről, a regionális központok kialakításáról is.

— Regionális kérdésekről eddig nem szoltam. A dolognak az a lényege, hogy az ügyfelek hozzák a pénzt, vigyuk el valahova, valamilyen bankszámlára. Ez — praktikus — úgy működik, hogy a posta egyfajta elosztó szerepkörbe kényszerült. Erre az MNB kért, kényszerített minket. Ez gyakorlatilag azt jelent, hogy a postához befolyt pénzek nem jutnak be a Nemzeti Bankba, és a kereskedelmi bankok a kifizetésekhez nem az MNB-től vesznek fel pénzt, hanem a postai kifizetőhelyekről.

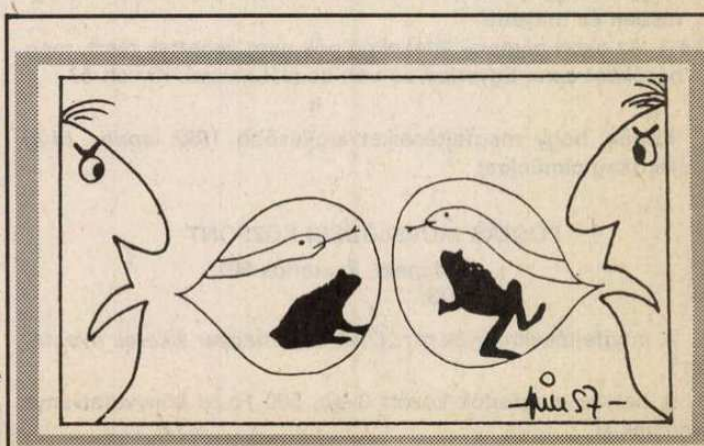
— Pénzfeldolgozót csinálunk Budapesten, Székesfehérváron, Balatonszentgyörgyön, Miskolcon és másutt. Vagy postai, vagy idegen eszközökkel szállítjuk a jó minőségű pénzeket. Március végétől már Orosházán és Szegeden is végzünk pénzfeldolgozást. Ugyanakkor meg kell mondanom, ez nem új dolog, hanem egy rendszer továbbfejlesztése. Most kerültünk abba a fázisba, amikor az MNB-vel és a kereskedelmi bankokkal a feladatmegoldás mikéntjét megbeszéljük.

— Mi lesz, ha ez nem válik be ebben a térségben?

— További terveik a banki tevékenységet illetően?

— A piac megtartása. Hogy a magyarországi készpénzforgalom legfontosabb tényezője legyünk, illetve maradjunk.

H. Zs.

Vitakultúra

Farsang Debrecenben

Nagy örömben és boldogságban volt részük a Debreceni Nyugdíjas Postás Klub tagjainak február 21-én. Most is, mint már tizennégy év óta minden februárban a havi műsorba iktattuk a batus farsang megrendezését. Erre a rendezvényükre is meghívtuk a szakma és a szakszervezet vezetőit. Amikor a területi szakszervezeti bizottság titkára, **Kónya Lajos** meghívónkat megkapta, közölte: ezt a farsangi összejövetelt ők kívánják a klub tagjainak megrendezni. A vezetőséget és a tagságot meglepte az ajánlat, és természetesen örömmel el is fogadtuk. A rendezvényt most is a klub helyiségében kívántuk megtartani, azonban azt a tájékoztatást kaptuk, hogy erre az új postás üdülőben kerül sor.

Nagy izgalommal, ünneplőbe öltözve jelent meg tagságunk az üdülőben, ahol szépen terített asztalok vártak bennünket. Ez alkalomra is, mint minden összejövetelünkre, kis műsort állítottunk össze. Amikor az ünnepség kezdetére került sor, **Nagy Lajos**, a klub titkárhelyettese, kultúrfelelős köszöntötte a tagságot és a vendégeket.

A nagyon finom ebéd után megtartottuk kis műsorunkat. Először ismertetésként kaptunk a farsang történetéről, a farsangi szokásokról, majd egy humoros farsangi köszöntőt hallhattunk. Ezt követte a zene, majd vers, ismét zene és vers. A zene alatt betáncolt a terembe három klubtag farsangi ruhában. A táncosokat a holdbéli hegedűs vezette, s volt egy néger menyasszony és vőlegény, akik később a táncot is kezdték.

Farsangi rendezvényeinken minden alkalommal tombolát szoktunk tartani, így volt ez most is. Amíg a tombolához készültünk, a dalárda elénekelte a **Zimonyi Kálmán** barátunk által régebben készített klubindulót, majd népdalokat énekeltek. Nyugodtan mondhatom, felejthetetlen napunk volt.

Kónya Lajos titkártól olyan ígéretet kaptunk — ehhez csatlakozott **Nagy Sándor**, a Távközlési Vállalat területi titkára is, aki anyagiakkal szintén hozzájárult a rendezvényhez —, hogy jövőre is hasonló módon fogjuk a farsangot ünnepelni. Nagyon várjuk, reméljük meg is ériük erőben, egészségben. — nagy —

Karola 1 percese...

avagy magyarul tudni kell!

A saját keresztnévemet foglaltam a címbe. Így akarok feltűnést kelteni? Eltalálta, kedves olvasóm! Valóban szeretném „magamra” terelni a figyelmét. Hadd olvasson „engem” minél több postás kolléga. Szükségem van rájuk, a segítségükre, a véleményükre a most induló cikksorozatam sikeréhez. Az ügy, amelyről majd folyton folyvást szólok, kis ügy. Kicsi, ám nemzeti: anyanyelvünk mai állapota.

Erkölcsei kényszer hajít, hogy föllépjek nyelvünk sajnálatos romlása miatt. Számtalanszor vétkezünk ellene, pl. a helytelen szórenddel, az idegen szavak felesleges használatával, fogalmazványunk ügyetlen tagolásával, a témához nem illő stílussal. Miért? Több okból: a nyelvtant az iskolában sem tanultuk meg eléggé vagy ha meg is tanultuk, mára elfelejtettük. Meg aztán valljuk be őszintén, nem is szeretjük. Rossz hatással van ránk környezetünk nyelvhasználata is, amelyet kritika nélkül utánzunk. És végül van bennünk némi hajlam a felületességre, a „papír” lebecsülésére. Így tehát kevés a követendő példa. Különösképp vonatkozik ez a hivatalos levelezésünkre. Aprópól A postás berkekben is az a tévhit járja, mintha az ügyiratozás nyelvének teljesen másnak kellene lennie, mint a köznyelvnek vagy mint a magánlevelezés szófűzésének. Tévedés! Felér számomra a fizikai fájdalommal, ha ilyesmit látok leírva: „bevezetésre kerül...”; vagy, ha azt olvasom, hogy: „rendelkezéseket fogantatosítunk”.

Nos, elhatároztam, hogy rendszeresen tollhegyre tűzöm mindazt, ami éppen az én horgomra akad vagy akár az önökére! A következő 1 percesemben megkezdem a magyarról magyarra „fordított” szavak jegyzékének közreadását. Ebben a helytelen vagy legalábbis kerülendő szavaink ellenében a helyes vagy a gyakoribban alkalmazhatókat sorolom föl nyelvészeti forrásokból.

Szóval, szépen! Szép szóvall! Holnapot! Legyünk igényesebbek, hiszen magyarul tudni kell! Várom „fogásaikat”, kérdéseiket a szerkesztőségbe.

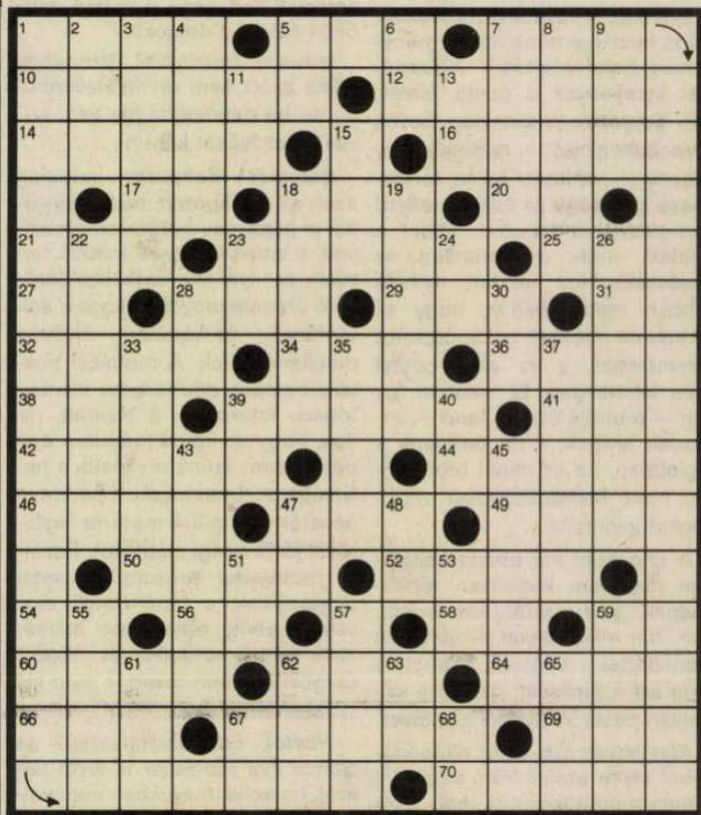
Dr. Kalapáthy K.

Karola 1 perces iratszerkesztési és -fogalmazási tanácsadó szótára

1. rész (ad—az)

Helytelen, vagy kerüljük a használatát	Helyes, vagy alkalmazzuk gyakrabban
adaptál:	alkalmassá tesz, átalakít, alkalmaz;
adminisztráció:	igazgatás, ügyintézés, ügykezelés;
adott:	mostani, jelenlegi, fennálló;
akaratkijelentés:	akarattnyilvánítás;
aktuális, aktualitás:	időszerű(ség), esedékes(ség), sürgős(ség);
aláhúz:	kiemel, hangsúlyoz;
alapján:	-ra, -re, -ból, -ből, -val, -vel, mivel... szerint;

Helytelen, vagy kerüljük a használatát	Helyes, vagy alkalmazzuk gyakrabban
alapvető:	fő, sürgető, legfontosabb, lényegbevágó, lényeges, döntő, gyökeres, szembeszökő, szerföltött, jelentősen, határozottan, szembetűnően;
alátámaszt:	megeősít, bizonyít, megokol, támogat, megalapoz;
alatt:	-on, -en, -ön, címen, feltétellel, ürüggyel;
alkalmával:	-kor (időviszonyban);
alkalmaz:	eljár, egyszerűen az ige (pl. kiemel, rövidít);
amennyiben:	ha, hogyha;
amikor (nem időhatározóként):	amelyben, amelynek során;
-andó, -endő (utasítás, parancs) értelemben:	kell, felszólító mód -ára, -ére, hogy a...-t -jék, -jék;
anyag (eleve többes szám értelmű):	nevesíteni: jelentés, előterjesztés, munkaterv, ténaterv, elszámolás, jegyzőkönyv, javaslat, tervzet, adatok, kimutatás, tervrajz; ne használjuk;
anyagok (iratok összessége értelemben):	szerv(ek), szervezet, teljesen el is hagyható;
apparátus:	megbeszél, megtárgyal, megvitat;
átbeszél:	átiratban;
átíratilag:	ezenkívül, azonkívül.
azontúl:	

Az idézet **Hajnal Anna** „Tavaszi himnusz” című versének két sorára... egyre előbb mosoly sűt rám, mind áttetszőbb napok mögül.”

VÍZSZINTES

1. Szemet gyönyörködtető tárgy, 5. Jó izomzatban van, 7. Az idézet első része, 10. Fen, 12. Egyik érzékszervét használja, 14. Értékhatar, 16. Erőműve van, 17. Megbízott, 18. Vasabroncs, 20. Japán hírlapgyűjtemény, 21. Nem igazi hal, 23. Időegység, 25. Korszak (ford.), 27. Biztató szócska, 28. Lehetőség, 29. A könyv része, 31. Vegyjele SN, 32. Ázsiai tó, 34. Női becenév, 36. Nyom betűi, 38. Ileszt (ford.), 39. A virág része, 41. Görög betű (ford.), 42. Világ-rész, 44. Honfoglaló magyar fejedelem, 46. Gabonánövény, 47. Japán tornász, 49. Ember (biz.), latin eredetű szó, 50. Oxigénváltózat, 52. Ady szerelme, 54. Győr központja, 56. Kertben dolgozik, 58. Szolmizációs hang, 59. Igevégeződes, 60. ... a gyümölcs, 62. Erdélyi folyó, 64. A Rákosi kormány „hidverője” volt, 56-ban miniszterelnök, 66. Község a Nyírségben (ford.), 67. Szigetek az Atlanti-óceánban, 69. Német névelő, 70. Kalapácsnak is van.

FÜGGŐLEGES

1. Az idézet második része, 2. Becézett Ilona, 3. Nulla, 4. Ilyen vásár is van, 5. Latin kötőszó, 6. Előd, 7. Háborús jármű, 8. Februári névnap, 9. Germán törzs, 11. Igeképző, 13. Ha kellemes, élvezzük (ford.), 15. Kecskelábú isten, 18. Látványos sportjáték, őshazája Amerika, 19. Házat készíti, 22. Italkiméző, 23. Csapadé, 24. Brit hírlapgyűjtemény, 26. Selejtektészítés, 28. 1050 a rómaiaknál, 30. Európai folyó, 33. Sportműző a vívásban, 35. Eből az üllőkből kevés van, 37. Irrattartó, 39. Protaktinium, 40. Csecsemősisírás, 43. Átvétős tarisnya, 45. ... Sándor (író), 47. Puha fém, 48. Sertéslak, 51. Latin csont, 53. Kis folyóvíz, 55. Daráló, 57. Mond, 59. Fonat kikkészit, 61. Pesti kerület (ford.), 62. Kergeti (ford.), 63. Argon, 65. Férfinev, 67. Nyújt, 68. Izomkötő.

— Bánhidi —

Beküldendő: a vízsz. 7. és függ. 1.
Beküldési határidő: április 10.

Előző rejtélyünk helyes megfejtése: *De dél fele már beleszól a téli csöndbe az első madár.*

Könyvtalványt nyertek: *Horváth Lászlóné Tatabánya, Kovács Lászlóné Bag, Oldal Józsefné Budapest, Palanovics Zoltán Pécs.*

Ötkarikás magyar sikerek nyomában

A IV. forduló kérdései

- Minden díjátadáskor a legszebben az aranyérem csillog, de az ezüst- és a bronzérem is minden dicséretet megérdemel. Hány ezüst- és hány bronzérmet szereztek a magyar sportolók az eddigi olimpiákon?
- Az olimpiai pontversenybe az első hat helyezett eredményét számítják be. Ki és milyen sportágban volt az első magyar pontszerző az olimpiák történetében?
- Kikből állott a nagy magyar kalapácsvető hármas, közülük ki milyen „álomhatárt” lépett át?
- Ki volt az első magyar ökölvívó olimpiai bajnok?
- Melyik olimpia hozta a magyar öttusasporthoz 100 százalékos sikerét?
- „Nagyon kérem, őrizték és táplálják a modern olimpizmus tüzét, és ragaszkodjanak azokhoz az elvekhez és intézményekhez, amelyek az olimpiai gondolat virágzásához szükségesek...” Ki és mikor írta e sorokat?
- A magyar női úszosporthoz melyik volt a legjobb időszaka, s ez hogyan jelentkezett az olimpiai eredményességben?
- Mi az újkori olimpiai játékok jelszava, és mit jelent?
- Melyik a második legeredményesebb magyar olimpiai sportág?
- Mióta olimpiai sportág a vízilabda, s mióta vesz részt a magyar csapat az olimpiai vízilabdatornákon?
- Melyik olimpián vezette be a Nemzetközi Torna Szövetség a kötelező gyakorlatokat?
- Melyik ország nyerte férfi kosárlabdában a legtöbb olimpiai aranyérmet?
- Melyik magyar sportoló nyert érmet olimpián férfi távolugrásban és milyen?
- 13+1. Az ókori olimpiai játékokon nők nem vehettek részt, még nézőként sem. Egyetlen nő volt ez alól kivétel. Ki volt ő?

Kérjük, hogy megfejtéseiket legkésőbb 1992. április 15-ig küldjék meg címünkre:

POSTÁS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

Budapest, Postafiók 601
1373

A megfejtésekre írják rá: „Ötkarikás magyar sikerek nyomában”.

A helyes megfejtők között 3 db, 500 Ft-os könyvtalványt sorsolunk ki.

Eredményes megfejtést kívánunk!

A III. forduló kérdéseinek helyes megfejtése

- Hajós Alfréd — a balósszekelő posztján játszott, Manno Miltiádesz játszott mellette középcsatárt.
- Elek Ilona. (1936-ban Berlinben, 1948-ban Londonban volt olimpiai bajnok.)
- A legtöbb olimpián Gerevich Aladár vett részt. Összesen 6 olimpián versenyzett, 1932-ben Los Angelesben kezdte, s 1960-ban Rómában fejezte be olimpiai pályafutását. Ez idő alatt 7 aranyérmet (1 egyéni, 6 csapat), 1 egyéni ezüstérmet és 1 egyéni bronz- és 1 csapat bronzérmet nyert. Az utóbbit törvénysablon nyerte.
- A legkevesebb magyar indulója az 1904-ben St. Louisban rendezett nyári olimpiának volt, összesen 4 fő. Ez a mini csapat 2 arany-, 1 ezüst- és 1 bronzérmet szerzett.
- 1924-ben Párizsban. (Egy teniszező, egy vívó és egy úszó indult a nők versenyén.)
- A versenyszám először az 1908-as olimpián szerepelt. Eddigi érmeseink az alábbi sportolók: Kóczán Mór 1912. Stockholm — 3. helyezés; Szepes Béla 1928. Amszterdam — 2. helyezés; Várszegi József 1948. London — 3. helyezés; Kulcsár Gergely 1960. Róma — 3. helyezés; 1968. Mexikóváros — 3. helyezés; 1964. Tokió — 2. helyezés; Németh Miklós 1976. Montreal — 1. helyezés; Rudasné, Antal Márta 1964. Tokió — 2. helyezés; Németh Angéla 1968. Mexikóváros — 1. helyezés.
- Elek Ilona 1936. Berlin, 1948. London; Rejtő Ildikó 1964. To-

kió; Tordasi Ildikó 1976. Montreal;

A női törőcsapat egyetlen olimpiai bajnokságát 1964-ben, Tokióban nyerte.

8. Az újkori olimpiák első versenyszáma a 100 m-es síkfutás volt. Ebben Szokolai Alajos indult, és 3. helyezést ért el.

9. Az első olimpián a magyar színeket 4 sielő képviselte. A legeredményesebben Németh Ferenc szerepelt az 50 km-es síkfutásban. 33 induló közül a 20. helyen végzett.

10. A város neve: Squaw Valley volt. Jelentése: „Asszonyok völgye”.

11. 1945 után első olimpiai bajnokunk Németh Imre kalapácsvető volt, aki 1948-ban Londonban nyert olimpiai bajnokságot.

12. A legnagyobb siker 1968-ban Mexikóvárosban született. A kormányos nélküli négyesben a Melis Zoltán, Sárkány György, Csermely József, Melis Antal összeállítású csapat ezüstérmet nyert.

13. 1936-ban, a berlini olimpián nyertek birkózóink három aranyérmet. Zombori Ödön — szabadfogás, légsúly; Kárpáti Károly — szabadfogás, könnyűsúly; Lőrincz Márton — kötöttfogás, légsúly.

13+1. James Brendan Connolly — Egyesült Államok, férfi hármasugrás.

A nyertesek nevét következő számunkban közöljük.

A helyes megfejtőknek gratulálunk, a nyereményeket postán küldjük el!